

LIETUVIŲ
DIENOS

REDAKTORIUS VYTAUTAS GEDGAUDAS

LITHUANIAN DAYS

MARCH

1984

1984 M. KOVO MĖN.

LIETUVIU

DIENOS

LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas:664-2919

1984, Vasario Nr. 2 (341)
February, 1984 No. 2 (341)

Eina XXXIII metai
Volume XXXIII

• •
"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTO SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU," LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN," PUBLISHED 1946-49

Redaguoja
REDAKCIJINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
Arūnas Barkus, MS
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

• •
Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days"
permissible only with indication of this source

Prenumerata atnaujinta automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

• •
Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change

• •
Atskiro nr. kaina \$2.00 Single Copy \$2.00
Prenumerata \$20.00 metams Kanadoje \$25.00
Subscription \$20.00 Per Year Canada \$25.00
Garbės prenumerata /Honorary subscription \$35.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, CA"

VIRŠELIAI/COVERS FRONT COVER

VYTAUTAS GEDGAUDAS

Vytautas Gedgaudas, the editor of Cleveland's **Dirva**, one of the largest Lithuanian weeklies, was born in Taitis, Russia, on April 5, 1912.

He started his work as a journalist in Kaunas working for and editing the newspaper **Laiko Žodis** (*A Word of the Time*) (1933-36), **Telegramas** (1936-1937), **Iliustruotas Pasaulis** (*The Illustrated World*) (1936-38), and **Laikas** (*Time*) (1938).

He lived in France from 1939-50 and in 1954-56. For distinguished service during World War II, he was decorated by the French government with two Croix de Guerre, with Silver Star and Palm.

In 1946-48, he studied literature at the University of Paris and cinematography at the Institute of Advanced Cinematographic Studies. During the period 1954-56 he worked on the making of documentary films in France.

From 1950, Vytautas lived in Brooklyn, N.Y. and edited the weekly **Vienybė**. Since 1959 he lives in Cleveland and maintains a high level of excellence at **Dirva** as editor-in-chief since 1968.

Vytautas Gedgaudas has also published a collection of short stories, **Aistru Kovos** (*The Battle of Passions*) (1935).

L.D. KOMPIUTERIO FONDUI

Po 500 dol.—

Leonardas Baltušis

Po 200 dol.—

Rūta ir Petras Sakai, G. ir M. Gliaudžiai

Po 100 dol.—

Domas Vailokaitis, Vytautas Bacevičius, Albinas Markevičius, Stasys Damulis, August Underhill, Miltonas Starkus, Sofija Brazauskas.

Po 50 dol.—

Vladas Šimoliunas

Po 25 dol.—

Feliksas Masaitis, Mrs. E. Barkus (Omaha, Nebraska), Vladas Pažiūra, Elzbieta Kardelienė (Montreal, Canada).

Po 20 dol.—

Anatolijus Milunas (Chicago), Zenonas Milunas, Vladas Gilys, Algirdas Gustaitis, A. Galdikas, V. Fledžinskas, Vyt. Tomkus.

Po 10 dol.—

Jonas Kutra

Po 4 dol.—

P. Gasparonis

Visiems aukotojams esame labai dėkingi.

L.D. ir L.A.V. leidėjai

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Popiežius Jonas Paulius II apie šv. Kazimierą ir Lietuvą.....	3
Šv. Kazimiero kultas ir relikvijos.....	5
Mirė prof. J. Eretas.....	6
Juozo Ereto rankraštis.....	6
Sąlygos išlikti ištikimais tautai, dr. Juozas Eretas.....	7
Dviguba Vytauto Gedgaudo spaudos darbo sukaktis, Aleksas Laikūnas.....	8
Maskva ištrėmė "pavojingą" turistą.....	10
Pasikalbėjimas su naujoju Lietuvos diplomatinio šefu dr. S. A. Bačkiu.....	11
Karolio Milkovaičio "Saulėtekio Upės" Jurgis Gliuda.....	12
Palaiminti šaltiniai, Leonardas Andriekus.....	14

ENGLISH SECTION

The 1863-1864 Insurrections, by Henry L. Gaidis.....	15
Lithuania's Anthem.....	16
Lithuania's History Through the Eyes of Peter Rimša, by Robert Novak.....	17
Lithuania in Philately (32) by Antanas Bernotas.....	19
The Malpractice of Politics.....	19
Nazi Hunting—With Guidance from the KGB.....	20
Released—But Not Free.....	20
"Peace" Campaign in Lithuania Brims With Lies.....	21
The Day When the Purger's Purger Was Purged, by George Egri.....	21

Kovo 3 d. audiencijų salėje buvo lietuvių priėmimas. Nuotraukoje matome kaip Pop. Jonas Paulius II spaudžia ranką v.s. fil. Vyt. Vidugiriui, LSB vyr. skautininkui. Šalia matyti v.s.fil. Liuda Rugienienė, skaučių seserijos pirm. Kairėje pusėje Gražina Kudikienė. Viršuj matyti P. Jarašiūnienė iš Santa Monikos.

On March 3rd, Pope John Paul II held an audience with a group of Lithuanians. The Pope shakes hands with Lithuanian Boy Scout leader Vytautas Vidugiris. Also present are Lithuanian Girl Scout leader L. Rugienis, Gražina Kudukis, and P. Jarašiūnas from Santa Monica.

Šv. Kazimiero 500 m. mirties sukakties minėjimo iškilmės Romoje praėjo majestotiškai. Į jas buvo nuvykę daugiau kaip 1000 lietuvių iš Amerikos ir Europos (Niekas, net vyskupai, nebuvo išleisti iš ok. Lietuvos).

Kovo 3 d. Vatikano Palaiminimų salėje Popiežius Jonas Paulius II priėmė lietuvių piligrimų ekskursiją, pasakė kalbą angliškai ir lietuviškai. Tai buvo trečiasis tą dieną priėmimas, Popiežius buvo išvargęs, bet vistiek praeidamas daugeliui paspaudė rankas bei pasakė žodį kitą lietuviškai.

Kovo 4 d. Šv. Petro bazilikoje, kur dalyvavo apie 20,000 tikinčiųjų iš įvairių kraštų, jų tarpe ir apie 1000 lietuvių, Popiežius atlaikė koncelebracines Mišias ir pasakė pamokslą apie šv. Kazimierą ir Lietuvą itališkai ir baigė lietuviškai.

Čia spausdinamas pamokslo vertimas ir tekstas, pasakytas lietuviškai.

1. "Būkite šventi, nes aš, Viešpats, jūsų Dievas, esu šventas" (Kun 19. 2).

Šiais pirmojo šiandieninės liturgijos skaitinio žodžiais drauge su jumis, Broliai ir Seserys, mintimis ir širdimi persikeliu prie šv. Kazimiero kapo Vilniuje.

Popiežius Jonas Paulius II apie šv. Kazimierą ir Lietuvą

Pamokslas, pasakytas šv. Petro Bazilikoje kovo 4 d. šv. Mišių metu

Šiomet sueina penki šimtmečiai nuo dienos, kai tos visai Bažnyčiai taip brangios relikvijos buvo sudėtos Dievo Tautos tarpe gimtojoje žemėje. Jau penki šimtmečiai Lietuvos Globėjas šv. Kazimieras gyvena savo tautoje su visu šventumo paveldu, gyvena kaip Atpirkimo paslapties liudytojas ir kaip ženklas tos vilties, kuria esame išgelbėti (Rm 8, 24).

Jau penki šimtmečiai jis kalba savo tautiečiams ir drauge savo broliams ir seserims tikėjimo ir švento Krikšto malonėje: "Būkite šventi, nes aš, Viešpats, jūsų Dievas, esu šventas".

2. Vakar Bažnyčia Lietuvoje pradėjo šv. Kazimiero mirties 500 metų jubiliejaus minėjimą, Lietuvos vyskupams dalyvaujant iškilmingoje koncelebracijoje ant Šventojo kapo.

Norime šio jubiliejaus minėjimą pradėti ir čia, Šv. Petro bazilikoje, kuri yra regimas Bažnyčios vienybės centras. Tokiu

būdu visuotinė Bažnyčia išreiškia savo katalikiškąją vienybę su ta Bažnyčia, kuri Lietuvoje susitelkia prie per penkis šimtmečius išaugusios šv. Kazimiero tradicijos. Galima sakyti, kad visa visuotinė Bažnyčia drauge su Romos vyskupu ir šv. Petro įpėdiniu pradeda dvasinę maldos kelionę į tą Vilniaus šventovę, kur ilsisi šventasis Lietuvos patronas. Tai tikėjimo ir meilės kelionė, kuri mus sujungia ir vienija Jėzuje Kristuje, Dievo Sūnuje ir Marijos Sūnuje, sujungia kaip Dievo Tėvo įsūnius, kaip tos pačios didžiosios Tiesos liudytojus — Tiesos, kuri išlaisvina žmogų Šventosios Dvasios jėga.

3. Šv. Kazimiero prisiminimas yra brangus sūnams ir dukterims tos žemės, kuri kitados vystėsi Gedimino giminės didikų kunigaikščių ir Jogailaičių dinastijos valdžioje. Mane patį iki širdies gelmių jaudina prisiminimas to fakto, kad šitas Šven-

Nukelta į 4 psl.

Popiežiaus pamokslas

Atkelta iš 3 psl.

tasis yra gimęs Krokuvos karališkoje pilyje 1458 metais ir kad jis yra didžiojo Jogailaičio Kazimiero, Lenkijos karaliaus ir drauge didžiojo Lietuvos kunigaikščio, sūnus, kad jo motina buvo Elzbieta Habsburgaitė, kuri buvo vadinama "karalių motina".

Kazimieras iš tėvo paveldėjo vardą. Jis buvo kilęs iš tos didžiosios giminės, kuri apkrikštijo Lietuvą 1386 metais (beveik prieš 600 metų).

Kiek daug pasako jau vien faktas, kad to krikšto paveldas per trumpą laiką išaugino tokių brandų šventumo vaisių!

Kiek daug pasako tai, kad toj pačioj vietoj, kur protėviai priėmė tą istorinės reikšmės Krikštą — tai yra Vilniuje — nepraėjus nė šimtmečiui buvo palaidotas Šventasis!

Jame pasitvirtino tasai pašaukimas į šventumą, kuris yra perduodamas visai Dievo Tautai ir per kartų kartas spinduliuoja į visus Šv. Kazimiero tautiečius. Lietuvoje, Lenkijoje, o taip pat ir kitose krikščioniškose tautose, be to, netrūksta tokių, kurie per Krikštą priima Kazimiero vardą, trokšdami, kad šv. Kazimieras būtų jiems vadas ir pavyzdys krikščioniškojo gyvenimo kelyje.

4. Žemiškasis Kazimiero kelias buvo trumpas: 26-ri metai. Bet drauge galima sakyti Šv. Rašto žodžiais, kad šis trumpas gyvenimas "per trumpą laiką pasiekė tobulybės" (Išm 4, 13).

Žmogaus gyvenimo matas juk iš tikrųjų yra moralinis subrendimas, o ypač Dievo ir artimo meilės laipsnis, — meilės, kuria žmogus įstengia pripildyti visas savo gyvenimo dienas.

Apie tai mums kalba šiandieninės liturgijos skaitiniai: tiek psalmės autorius, tiek apaštalas šv. Paulius laiške Filipiečiams, tiek pagaliau šv. Jonas savo Evangelijoje.

Apie Kazimierą, Jogailaičių giminės atžalą, su tikrumu galima pakartoti psalmės žodžius: štai "tasai, kurs nesuteptas vaikšto, kas iš širdies kalba tiesą" (Ps 14/15/2), tuo būdu nurodant didelį jo gyvenimo lojalumą. To lojalumo vardan jis — kaip liudija istorikai — nevengdavo paveikti savo tėvą karalių, kai to reikalaudavo teisingumas valdinių atžvilgiu.

Kazimieras pirmiausia buvo Jėzaus Kristaus mokinys ir sekėjas, kuris apie save galėtų pasakyti apaštalo šv. Pauliaus žodžius: "Aš ryžausi netekti visko ir viską laikau sąslavomis, kad tik laimėčiau Kristų ir būčiau jame" (Fil 3, 8, 9). Šitas di-

didysis troškimas buvo apėmęs visą jo sielą tarytum kokia vidinė liepsna.

Jis buvo kaip tasai Evangelijos "atletas", kuris be paliovos "veržiasi į ateitį", bėga į tikslą... (plg. Fil 3, 13-14). Kazimieras vėlesniųjų kartų atmintyje išliko kaip uolus asketas, kuris mažą kuo pasitenkina, bet pats iš savęs daug reikalauja.

5. Šventumo, su kuriuo toji jauna siela priartėjo prie Dievo Jėzuje Kristuje, pagrindinė versmė buvo meilė. Jėzaus Kristaus duotasis meilės įsakymas Kazimierui buvo tarytum maistas, kuriuo jis nuolat maitino savo mintis, jausmus ir darbus. "Pasilikit Jėzaus Kristaus meilėje" Kazimieras diena iš dienos išmoko iš savo Dieviškojo Mokytojo, kuris sako: "Kaip mane Tėvas mylėjo, taip ir aš jus mylėjau Pasilikite mano meilėje! Jei laikysitės mano įsakymų, pasiliksite mano meilėje, kaip aš kad vykdaus savo Tėvo sakymus ir pasilikite jo meilėje" (Jn 15, 9-11).

Kazimieras taigi pasiliko Kristaus, Dievo Sūnaus, meilėje, tapdamas kaskart vis tobulesniu savo Mokytojo "draugu". Kartu jame vis stiprėjo tas apsisprendimas, apie kurį ir pats Mokytojas kalba apaštalams: "Aš jus išsirinkau ir paskyriau, kad eitumėte ir duotumėte vaisių ir jūsų vaisiai išliktų, — kad ko tik prašytumėte Tėvą mano vardu, jis visa jums duotų" (Jn 15, 16).

6. "... Kad jūs mylėtumėte vienas kitą" (Jn 15, 12.17), sako Mokytojas; ir mokinys bei sekėjas stengiasi parodyti šią meilę visame savo gyvenime. Būdamas karaliaus sūnus, jis ypatingai parodo šią meilę nuolankiu tarnavimu kitiems, ypač vargšams, ligoniams, stokojantiems. Štai ką apie tai skaitome jo gyvenimo aprašyme, kur yra palikęs vienas autorius, beveik Kazimiero bendraamžis: "Gynė ir laikė tiesiog savais beturčių ir vargšų reikalus. Dėl to žmonės jį vadindavo vargšų gynėju. Nors buvo karaliaus sūnus, iš tėvų paveldėjęs kilmingumo garbę, jis nei savo elgesiu, nei kalba kad ir su pačiais skurdžiausiais žmonėmis niekada neparodydavo tarytum būtų vargšas (Liturgia Horarum).

Visada prieš akis turėdavo mokinių kojas plaunančio Kristaus paveikslą ir jo žodžius: "Jei tad aš — Viešpats ir Mokytojas — numazgojau jums kojas, tai ir jūs turite vieni kitiems kojas mazgoti" (Jn 13, 14).

7. Štai su koku šventumo paveldu karaliaus sūnus Kazimieras pasiliko tarp Dievo tautos savo žemėje. Pasiliko Lietuvos Globėjas.

Šiandien mūsų širdys ir mūsų malda ypatingu būdu krypta į tą žemę ir į tą

tautą. Su meile apkabinkime visus Lietuvos sūnus ir dukteris. Nors geografiškai būdama Rytuose, Lietuva jau šeši šimtmečiai tikėjimo ir katalikiškos vienybės ryšiais yra susijusi su šv. Petro sostu Romoje.

Mintimis ir malda trokštu pasiekti kiekvieną tos tautos sūnų ir dukterį.

Jus, Brangieji Broliai Vyskupai, kurie Gerojo Ganytojo rūpestingumu, nepaisant daugelio kliūčių, turite vesti lietuvių tautą išganymo keliu, stiprinami šviesaus ir ne kartą heroiško ištikimybės bei meilės Kristui ir Bažnyčiai liudijimo, kurį yra palikę daugelis vyskupų ir kunigų jūsų tėvynėje.

Jus, kunigai, uolūs ir ištikimi "Kristaus tarnai ir Dievo slėpinių tvarkytojai" (1 Kor 4, 1): jūsų tikėjimo šviesa, tikėjimo, kuris buvo užgrūdintas daugelio bandymų, iškentėtų drauge su savo tikinčiaisiais, tėšviečiai toji tikėjimo šviesa be paliovos žmonių akivaizdoje. Su ypatinga meile prisimenu senus ir ligonius kunigus, kurie nenuilstamai, iki paskutinio atodūsių dirba Viešpaties vynuogyne.

Jus, kurie esate pasiaukoję Dievui Evangelijos patarimų įžadais: savuoju visiško Dievui pasiaukojimo liudijimu ir tyliu, dažnai niekeno nepastebimu, bet kupinu artimo meilės darbų gyvenimu, jūs statote Jėzaus Kristaus Kūną.

Jus, seminaristus: kupini uolumo ir drąsos, ištvermingai nugalėdami visas kliūtis, išmokite atsiliiepti į Viešpaties kvietimą.

Mintimis ir malda trokštu apkabinti krikščioniškas šeimas, kad pasaulyje, kuris nepripažįsta religinių vertybių, sugebėtų perduoti savo vaikams brangiąsias gyvenimo vertybes: per krikštą gautąjį tikėjimą; dorybes, kurios sudaro žmogiškojo orumo pagrindą; gražias krikščioniškas tradicijas, kurios per ilgus šimtmečius yra persunkusios lietuvių tautos kultūrą.

Prisimenu ypač jus, jaunime, kad sekumėte šv. Kazimiero pavyzdį, būdami ištikimi Dievui ir siekdami gyvenimo šventumo.

Mano ir jūsų malda, pagaliau, virsta maldavimu už ligonius, už tuos, kurie kenčia bandymus, už visus, kurie gyvena Kristaus palaiminimų dvasia: "Palaiminti jūs, kai dėl manęs jus niekina ir persekioja bei meluodami visaip šmeižia. Būkite linksmi ir džiūgaukite, nes jūsų laukia gausus atlygis danguje" (Mt 5, 11).

8. "Visose šios žemės tautose yra įsišaknijusi viena Dievo Tauta, nes Dievas iš visų giminių pasaukia savo ne žemiškosios, bet dangiškosios karalystės piliečius...

Šio katalikiškumo, visuotinio dėka atskiros dalys atneša savo dovanas kitom

dalim ir visai Bažnyčiai. Taip tiek pati visuma, tiek atskiros dalys yra sustiprinamos... (Plg. Lumen gentium, 13).

O, Bažnyčia Lietuvos žemėje! Šiandien šv. Petro sostas su dėkingumu mini tą ypatingą dovaną, kurią tavosios žemės Dievo Tauta yra atidavusi dvasinei Bažnyčios vienybei. Toji dovana yra šv. Kazimieras!

O, Bažnyčia Lietuvos žemėje!

Dvasinėje Katalikų Bažnyčios vienybėje tu esi dėka šios dovanos ir dėka viso tikėjimo, vilties ir meilės paveldo, kuris penkių šimtmečių bėgyje — ir ypač dabartiniais laikais — susitelkė apie Lietuvos Globėją šv. Kazimierą.

Atsiklaupę prie šv. Kazimiero relikvijų, pasitikėjimo dvasioje kreipiamės į Gailestingumo Motiną Vilniaus Aušros Vartuose ir šaukiamės į Gailestingumo Motiną Vilniaus Aušros Vartuose ir šaukiamės jos, kupini to paties rūpestingumo, tos pačios vilties ir tos pačios meilės, kurios buvo kupina šv. Kazimiero širdis:

Sveika, mūsų viltie!

Tavęs šaukiamės!

Tavo pagalbos laukiame,

Gailestingumo Motina!

Iki čia kalbėjęs itališkai, popiežius toliau prabilo lietuviškai:

Brangūs broliai ir seserys lietuviai!

Baigdamas noriu prabilti į jus, kiek čia susirinkusius, tiek Lietuvoje esančius, jūsų gimtąją kalbą.

Mes čia, katalikybės centre — Romoje, minėdami šv. Kazimiero mirties 500 metų sukaktį, dvasioje nusikeliame prie Lietuvos Globėjo karsto Vilniuje. Prieš mūsų akis iškyla šventasis jaunuolis, maldos, skais-tumo, iš meilės plaukiančių darbų, Kristaus Evangelijos liudijimo ir ypatingai meilės Marijai pavyzdys. Jis yra Dievo dovana visai Bažnyčiai, bet ypatingai tautai, su kuria jis yra suaugęs, kur gyvas jo šventas palikimas.

Į Romos maldas mes įjungiamo Lietuvos Bažnyčią, visą mūsų širdžiai mylimą tautą, per amžius tikėjimo vienybe ištikimą Apaštalo Sostui.

Prisimename Lietuvos vyskopus, kunigus, seminaristus, Dievui pasiaukojusias sielas, jaunimą, kurio ypatingas Globėjas yra šventasis Kazimieras. Meilėje jungiamės su visais broliais ir seserimis tėvynėje. ypač su tais, kurie kenčia dėl tikėjimo, prašydami Dievą, kad visi išliktų ištikimi Kristui.

Prie Aušros Vartų Gailestingumo Motinos kojų sudedame Lietuvos Bažnyčios džiaugsmus ir kančias, o taip pat savo meilę ir viltį.

Marija, Marija, skaisčiausia Lelija,

LIETUVIŲ DIENOS, 1984, KOVAS

B. Casimirus Regis Casimiri filius quattuor Regum et unus Cardinalis germanus ac Londoni Hungariz et Boemiz Regis patruus.

Seniausias šv. Kazimiero paveikslas Zacharijo Ferrari parašytoj pirmojo biografijoje.

Oldest picture of St. Casimir in Zachariah Ferrari's first biography.

Šv. Kazimiero kultas ir relikvijos

Zachario Ferrari, Popiežiaus legatas, 1520 metais atvyko į Vilnių Kazimiero kanonizacijos reikalu — jis ištyrė ir surinko gyvenimo žinias, išklaušė pasakojimus apie jo dorybes ir per jo užtarimą patirtus malonės stebuklus ir parašė veikalą: „Vita beati Casimiri, scripta Vilnae“.

Leidiny s buvo atspaus-tas Romoje 1521.

Tais pačiais metais Popiežius Leonas X Kazimierą paskelbė šventuoju ir paskyrė jam kovo 4-tą dieną. 1583 metais išleistame šventųjų kalendoriuje kovo 4 d. buvo įrašyta (lotyniškai): Vilniuje, Lietuvoje, gimimo (dangui) diena šv. Kazimiero, karaliaus Kazimiero sūnaus, kurį dėl nepaprasto šventumo ir įvykusių stebuklų Romos popiežius Leonas X įrašė į šventųjų skaičių“.

1621 m. Popiežius Paulius V šv. Kazimierą įrašė į mišiologą ir į kunigų maldyną - breviorių.

Pop. Urbanas VIII šv. Kazimierą paskelbė Lietuvos globėju.

Švento Kazimiero kultas plito įvairiuose

Tu švieti aukštai danguje.

Palengvink vergiją, pagelbėk žmonijai...

Nes viską pas Dievą gali.

kraštuose. Aukštos karališkos kilmės jaunikaičio, skaistybės ir pamaldumo pavyzdys traukė daugelio amžių jaunimą. Buvo piešiami jo paveikslai, kuriamos maldos, leidžiami medalikėliai, statomos bažnyčios (Lietuvoje pastatyta 13 bažnyčių) ir kuriamos parapijos.

Daugelis, ypač besigiminiuojančių su tėvu karalium Kazimieru ir motina Elzbieta habsburgiete, norėjo turėti šventojo relikvijų. Habsburgų valdoma Neapolio karali ja San Giorgio Maggiore bažnyčioj šv. Kazimiero relikvija buvo laikoma jo statuloj. Florencijos kunigaikštis 1677 m. iš Vilniaus vyskupo M. St. Paco gavo didelę relikviją, kuriai įtaisė brangų, auksu išpuoštą relikviorių su lotynišku įrašu „Malo mori qual foedari“ (Geidžiu verčiau mirti negu susitepti), kuris ant specialaus padėklo keturių didikų buvo nešamas Florencijos gatvėmis.

Šią relikviją (šlaunies kaulą) turėjo progos pamatyti Florencijoje ir šių metų šv. Kazimiero iškilmų dalyviai, lankydami Flerenciją (ir kitus Italijos miestus). Relikvija padarė labai gilų įspūdį — tai buvo lyg ir konkretus susitikimas su šventuoju.

MIRĖ PROF. J. ERETAS

Juozas Eretas gimė 1896 spalio 18 Bazelyje, gražioje Šveicarijoje. Studijavo Friburgo, Bazelio ir Lausannos universitetuose. 1918 išgijo daktaro laipsnį, parašęs disertaciją apie jėzuitų teatrą Friburge. Dar studijuodamas susipažino su Šveicarijoje studijuojančiais lietuviais ir susidomėjo lietuvių tautos kultūra, padėdamas lietuviams studentams leisti žurnalą *Lietuva*.

1919 J. Eretas atvyko į Lietuvą ir buvo priimtas į Užsienio Reikalų Ministeriją patarėju, suorganizavo Lietuvos Telegramų Agentūrą (ELTA) ir buvo jos direktorium, prisidėjo prie Blaivybės Draugijos atgaivinimo, įkurdamas jos organą *Sargybą*, organizavo didesnes sporto šventes ir redagavo žurnalą *Sportą*.

Norėdamas daugiau atsidėti mokslui ir kultūrinei veiklai, J. Eretas 1922 pasitraukė iš Užsienio Reikalų Ministerijos tarnybos. Tada jis ėmėsi lietuvių katalikiško jaunimo organizavimo darbo, buvo Pavasarininkų Sąjungos švenčių bei kongresų svarbiausiu rengėju. Lietuvos jaunimas žavėjosi J. Ereto iškalba, energija, pasiaukojimu Lietuvos reikalams ir jo kultūrine bei moksline veikla. J. Eretas turėjo daug įtakos lietuvių jaunimo krikščioniškajai formavimui bei ideologini apsisprendimui.

J. Eretas tiek pamilo lietuvių tautą, kad jis 1922 priėmė Lietuvos pilietybę ir kovojo savanoriu už Lietuvos teritorijos integralumą. Lietuvos laisvės reikalais jis rūpinosi, rašydamas politinėmis temomis straipsnius, brošiūras ir studijas bei platindamas lietuvių tautos ir jos kalbos gražumą, važinėdamas su paskaitomis po įvairius Vakarų Europos miestus ir net pasiekdamas J.A.V. žemyną.

Kaip mokslininkas J. Eretas reiškėsi tiek būdamas Lietuvoje, tiek už jos ribų. Jis dėstė Lietuvos Universitete pasaulinę literatūrą, drauge su kitais jis suorganizavo mokslininkų ir mokslo mėgėjų suvažiavimus, redagavo L.K. Mokslo Akademijos *Suvažiavimų Darbus* buvo L.K. Mokslo Akademijos nariu mokslininku. Grižęs 1941 į savo gimtąją Šveicarijos kraštą, J. Eretas buvo Friburgo Universiteto kancleriu, vienos Bazelio gimnazijos mokytoju, *Schweitzer Lexikon* redaktorium, rašė apie Lietuvos praeitį, dabartį ir ateitį ir daugelį kitų mokslo temų. Jo žymesni parašytieji veikalai yra: *Vokiečių literatūros istorija*, *W. Goethe*, *Frederikas Ozanamas*, *Katalikai ir mokslas* ir k. Paskutiniaisiais metais J. Eretas dar parašė ir išleido vokiškai apie Pabaltijos tautas *Užmirštieji Baltai*, apie lietuvių kalbą kaip Europos prokalbę *Europiečių Adomas*; lietuvių kalba parašė *Tremtis—prakeikimas ar uždavinys*, *Tremties lietuvis idėjų kūryboje*, *Mažosios tautos ir valstybės*, *Išėvijios klausimais*. Be to, prof. J. Eretas parašė didesnes apimties monografines studijas *Stasys Šalkauskis* (1961), *Kazys Pakštas* (1970) ir baigia spaudai ruošti Prel. P. Juro monografiją.

Juozo Ereto rankraštis

Fragmentas iš J. Ereto rašinio apie kalbą kultūroje, skirtą "Lietuvių Dienų" žurnalui

Kalba ir kultūra

Kas yra kalba?

Ji pirmiausia yra įrankis, leidžiantis mums susisiekti su kitais žmonėmis, jiems atskleisti savo mintis, jiems apreikšti savo jausmus. Tai reikalingas ~~reikalingas~~ ^{reikalingas} žmogaus ^{veik} igalintis mums sąrykiuoti su (mūsų ap, linkima ir prisilikti gyvame sąlytyje su ja.

Tas mūsų kontakto ratas darosi juo didesnis, juo daugiau mes mokame kalbų.

Bėta dar senovėje buvo frizikama: „Quot lingvas quis colles, tot homines valles“ – kiek moki kalbų, tiek kartu esi žmo, gus. Esant šiuo – raudos atžvelgiu – visai teisingu žodžiu, verta išmokti daug kalbų, kurių pagalba mes galėtume plačiau pasinaudoti civilizacijos tai, mėjitmais.

Juozas Eretas.

Sąlygos išlikti ištikimais tautai

Emigracija yra skaudus reiškinys, nes yra atsiskirimas nuo savųjų ir nuo visko, kas brangu. Tas atsiskirimas yra ir pavojingas, nes egzilinei skeveldrai, išblokštai i svetimą pasaulį, visuomet gresia visokiausių nelaimių. Net tiek daug, kad Joseph de Maistre savo tautiečius, po 1789 metų revoliucijos i Angliją pabėgusius, pasmerkė istoriniu virtusiu posakiu: "L'emigration ne vaut rien et ne peut rien". Bet ar visos išeivijos yra pasmerktos tokiam ištižimui bei nevaisingumui? Nemanau. Negalima vienu apibendrinančiu mostu atmesti visas. Jos tikriausia gali išvengti atmetimo, jeigu jos atliks nors tris sąlygas.

Pirmoji sąlyga: tautiškumas

Išeivija pirmiausia turi išsaugoti savo tautinį charakterį. Tai sąlygai suprasti reikia išsidėmėti, kad tauta yra ryškus žmonijos vienetas, kad ji i nieką nepanaši ir dėlto ir niekuo nepakeičiama savumu visuma, ir, kad jai, kaip tokiai, yra skirtas toks uždavinys, kurio negali atlikti jokia kita tauta. Iš to ir seka, kad ji turi apsireikšti tuo, kuo ji iš esmės yra, arba—ji iš viso negali apsireikšti. Kas mano, jog esą galima be nuostolių savo prigimčiai pereiti i kitą tautinę buitį, tas skaudžiai apsirinka, nes tuo pakitimu tik praras savo tautos substanciją, neįsigydamas kitos, pasiliks tik pilka esybė, esybė be charakterio ir be reikšmės.

Kas sakoma apie tautą, tas dar didesniu laipsniu sakytina apie emigracinę jos dalį. Vadinasi, jei lietuvis ir svetur nori esmingai apsireikšti, jis turi lietuviškai reikštis, t.y., pagal savo tautinę prigimtį, kuri taip ryškiai skiriasi nuo visų kitų tautų.

Neklaidingas ženklas, ar žmogus dar tebėra "tautietis" ir ar dar gyvena iš tautos charakteri sudarančių savumų, yra tai, kaip jis žiūri i savo gimtąją kalbą. Juk kalba taip tyrai ir taip tobulai atvaizduoja tautos bruožus bei ypatumus, kad drąsiai galima sakyti, jog tauta niekuo neapsireiškia taip savitai, kaip tik joje ir per ją. Kas tolinasi nuo jos, tas tuo pačiu tolinasi ir nuo savo tautos, nes, manydamas, jog tautiškumas ir bet kokia svetima kalba galėtų gyventi kokioje nors koegzistencijoje, yra gryna fikcija, kurioje žmogus kaskart giliau paskęsta svetimybėse. Liežuvis greit išduoda, kuria linkme pasineša siela . . .

Antroji sąlyga: kūrybingumas

Nors tautinė ištikimybė mums būtina sąlyga išsilaikyti, ji vis dėlto tik tuomet bus reikšminga, jei ji paskatins mūsų jėgas ir taps siela tų darbų, kuriais ikūnijame savo siekius. Vadinasi, neužtenka pasyvaus išsilaikymo, reikia ir kūrybingos veiklos.

Nesvarbu, kurioje srityje mes pasireikštume, svarbu tik tai, kad mūsų gabumai realizuotųsi

pagal mūsų individualius polinkius, ar tai būtų mokslas, ar menas, ar grynai dvasinė ar pritaikoma sritis, ar, pagaliau, visuomeninė dirva. Svarbu žinoti, kad joks žmogus, net ir kukliausias ir paprasčiausias, nėra visai be talento. Dėlto kiekvienas tautietis mums yra savaip naudingas ir tuo pat savaip reikalingas.

Šia proga iš viso pabrėžtina, jog emigracija nėra kastracija. Priešingai, savo paakstinimais, ryškiai išskiriančiais nuo ankstyvesnių iprastinių, ji mus naujais impulsais paskatina naujiems išsiskakymams. Jeigu išeivis tampa kastratu, tai jis dėl to tik pats kaltas—savo sustingimu, abejingumu, apsileidimu. Gaila, mums tokių. Bet gaila mums ir tų, kurie savo neabejotinus talentus aptaško pertekliaus taukais arba narkotizuoja buduaro kvėpalais . . .

Gausios tautos gali sau leisti liuksusą panaudoti tik dalį savo gabumų. Mažos gi tautos turi i veiklą traukti visus, o ką jau bekalbėti apie egzilines jų dalis bei dalelytes! Didieji gali, maži turi būti kūrybingi, o išeiviai tiesiog yra pasmerkti kurti. Dėlto kūrybingumas ir yra pats tikriausias matas mūsų emigraciniam gyvenimui matuoti.

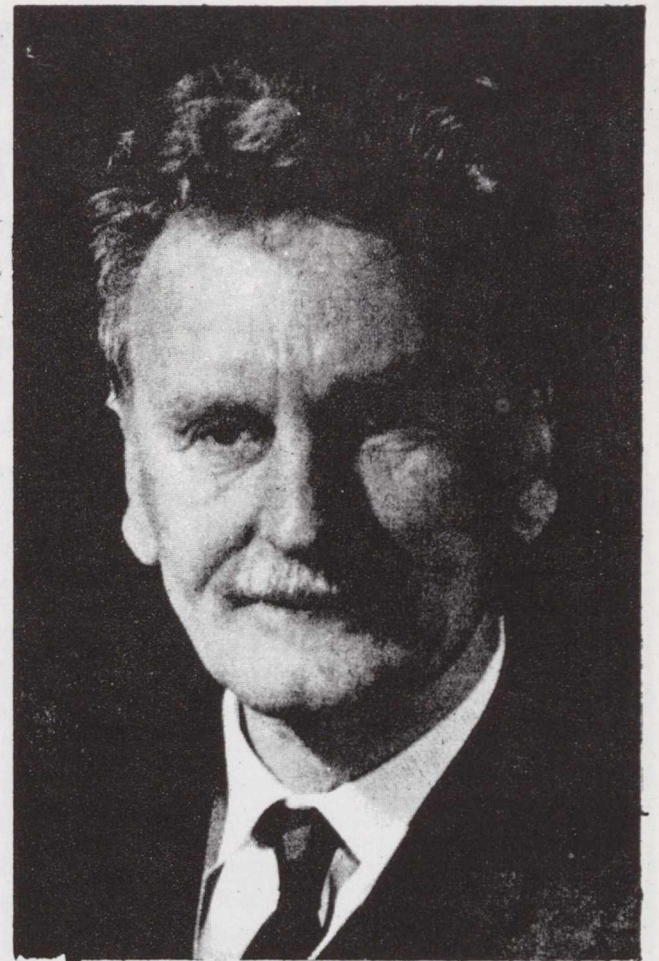
Trečioji sąlyga: vieningumas

Trečioji sąlyga egzilų sėkmingumui užtikrinti yra vieningumas. Išeiviai visuomet sudaro tik dalį tautos ir dėlto nebūna gausūs. Tai pavojinga jos užsimojimams, nes tik žymi dalis tegali būti realizuojama, jei jie gausiai yra remiami: juk laikraščiui reikia prenumeratorių, knygai pirkėjų, mokyklai mokinių, teatrui lankytojų, organizacijai narių, bankui indėlininkų. Jų bus, jeigu išeiviai susisiečia, sutaria ir kiek galint vieningiau veikia. Jeigu toks susiklausymas svarbus jau savame krašte, tai jis emigracijoje tiesiog būtinas. Kur, kur, bet svetur itin galioja posakis: vienybėje galybė.

Bet šita vienybė mums nereikia vienodumo, galvosenos bei veiklos susilyginimo, srėbimo iš vieno bliūdo, nes visa tai neatitinka žmogaus prigimčiai. Gyvenimo nesaisto kapų tyła. Dėlto vieningumas mums reiškia sutarimą pagrindiniuose klausimuose, atlikimą bendrų ir būtinų pareigų, šalia kurių kiekvienas gali džiaugtis tuo laisvumu, kuriame tegali tarpti asmenybės. Tobulam tautos spektrui reikia visų spalvų.

Kiek mums naudinga yra tokia protingai suprasta ir laisvu noru siekiama vienybė, tiek ji yra pavojinga Lietuvos okupantams. Suprantama tad, kad jie nori su šaknimis iš mūsų išrauti. Dėlto jie mūsų tarpe ir veda plačią ir atkaklią skaldymo akciją, trokšdami visą išeiviją paversti tokia nesantaikos virtine, kurioje visi drasko visus.

Negalėtume tvirtinti, kad tos gudrios okupantų užmačios visai būtų bergždžios; toli

1984 m. kovo 12 d. Bazelyje Šveicarijoje mirė a.a. prof. dr. Juozas Eretas (Ehret). Nuliūdime liko vaikai Juozas, Laisvė, Birutė ir Julija. Anksčiau buvo mirusi jo žmona Ona Jakaitytė-Eretienė ir duktė Aldona.

Prof. Juozas Eretas, ardent supporter of Lithuania, passed to his eternal rest in Basel, Switzerland on March 12, 1984.

gražu ne visi išeiviai yra pasiekę tokios visuomeninės kultūros, kurios reikia anokiai klastai perprasti bei atremti. Priešingai, skaudūs ir dažni įtarinėjimai bei apkaltinimai—kartais net tos pačios pasaulėžiūros žmonių tarpe,—parodo, jog dar daug kam toli iki tokio susiklausymo, kuris laiduoja didžiojo mūsų tikslo atsiekimą. Supraskime tad, kad pastatymas nors silpniausio tiltelio yra išganingesnis darbas, negu pagilinimas mus skiriančių griovių.

Tolerancija, kurios reikia tiltams tiesti, žinoma, nereikia idėjinio blankumo, apatiško niekuo nesidomėjimo arba savų įsitikinimų paneigimo. Tolerancija tereiškia pažabojimą tų nelemtų srovinių aistrų, kurios mūsų rankomis tedirba prieš darbą. Tąja prasme tolerancija yra didelė dorybė ir žymi tokius žmones, kurių idėjinis aiškumas bei tvirtumas jiems be baimės ir net su pagarba leidžia pripažinti ir kitų įsitikinimus ir kartu netrukdo siekti bendrų tikslų. Tik silpnučiai putoja fanatizmu.

* * *

Kadangi tautiškumas, kūrybingumas ir vieningumas yra tie idealai, kurie mums išeivijoje leis teigiamiausiai apsireikšti, turėtume dar stipriau eiti jų keliu. Tuomet Lietuvos istorikai negalės mums pritaikyti Joseph de Maistre pasmerkimo. o su pasigėrėjimu turės pripažinti: Laisvė su emigrantais išėjo, laisvė su jais ir grįžo!

Dviguba Vytauto Gedgaudo spaudos darbo sukaktis

Aleksas Laikūnas

SKAITYDAMI MŪSŲ išeivijos laikraščius ir žurnalus, kaip jie bebūtų skirtingi savo turiniu, pastebime visiems bendrą bruožą—tai paminėjimą asmenų, baigusių gyvenamame krašte aukštąjį mokslą, arba aukščiau pakopusių savo profesijoje, arba pagaliau sulaukusių brandesnio savo amžiaus metų. Nors toks paminėjimas yra daugiau asmeninio pobūdžio, tačiau negalėtume ginčyti, kad jis neturėtų ir platesnės visuomeninės reikšmės. Tai daugiau paskatinimas ir kitų, ypač jaunesniųjų, kad tas ir anas, kiek istengdamas dalyvauja ir toliau išeivijos visuomeninėje veikloje, kur užmojai nesiaurėja.

Taip prieš porą metų, nedaug kam pastebėjus, jog Dirvos vyr. redaktorius Vytautas Gedgaudas baigė savo amžiaus septintąjį dešimtmetį, gundžiau jį, kad sutiktų Dirvos laikraštyje atspausinti rašinį, primenantį jo redaktoriaus neeilinį gimtadienį. Mano gundymas atsimušė kaip žirnis į sieną: ne, sako, to nebus.

—Savo redaguojamame laikraštyje aš mielai prisimenu ir atitinkamai pagerbiu kitus, bet apie save to daryti negaliu ir nenoriu. Ir apie kitus laikraštyje spausdindamas, aš daug maloniau jaučiuos, galėdamas išryškinti ne tai, kaip ilgai jie išgyveno, kaip tai, ką per tą savo gyvenimą bendrajam lietuviškam reikalui nuveikė. Tad ir mano amžiaus sukakties išryškinimas man malonumo neteiks, o kai kam gal ir užklius, jog siekiu pigaus pasigarsinimo,—kietai atmetė mano gundymą redaktorius V. Gedgaudas prieš dvejis metus.

Bet to mudviejų pokalbio aš dvejus metus nepamiršau. Jeigu jis nenori ryškinti savo amžiaus, kuriam pagal savo judrumą ir išsilaikymą atrodo žymiai jaunesnis, negu gimimo metrika rodo, atrasiu kitą progą. Ir štai toji progą kaip tik ir šiomis dienomis susidaro; šiemet sukanca penkiasdešimt penkeri metai nuo spaudos darbo pradžios 1933 metais Kaune ir dvidešimt penkeri metai nuo išjungimo į Dirvos redakcinį darbą. O kad nereikėtų vėl derėtis, ar Dirva tą mano rašinį priims ir atspaus, siunčiu jį **Lietuvių Dienoms** Kalifornijoje. **Lietuvių Dienų** žurnalą pasirinkau dar ir dėl to, jog mūsų sukaktuvininkas, jau senokai ruošdamasis ramesniam poilsui, yra numatęs apsigyventi Los Angeles apylinkėje. Ar taip bus ar nebus, tai jau kitas klausimas, bet kiek aš su juo dažniau išsikalbėdamas supratau, Jungtinėse Valstybėse jam eančios dvi vietovės, kuriose norėtų gyventi—tai dabartinis Clevelandas ir kada nors būsimas Los Angeles miestas.

Iš daugelio pomėgių beliko tik buriavimas ir spauda

Galima drąsiai tvirtinti, kad gyvenime labai

Stefa Juodvalkytė ir Vytautas Gedgaudas susituokė 1961 m. Clevelande.

The 1961 wedding in Cleveland of Vytautas Gedgaudas and Stefa Juodvalkis.

retai sutiksime žmogų, kuris tesidomėtų tik savo darbu ir egzistencija. Bet, greta to, kiekvienas stengiasi susirasti tai, kuo paivairintų savo buvimą šiame pasaulyje. Vieni metasi į azartinius lošimus, kiti leidžia laiką prie stikliuko, dieną iš dienos susitikdami tuos pačius savo draugus ir valandomis tolsta ir grįžta į tas pačias temas—narpalioja planus net visam pasauliui sutvarkyti. Tokie dalykai mūsų sukaktuvininko Vytauto netraukia. Tiesa, jis

mėgsta žmones, kada nespaudžia valandiniai isipareigojimai, jis mėgsta su artimiaisiais pabendrauti, mielai šnekučiuoja, bet kada pajunta tų poklapių lėkštumą, mandagiai pasišalina ir tai dažniausiai tęsti vienumoje syki pertraukto tiesioginį darbą—ruošti naują laikraščio numerį.

Savęs beieškodamas, jaunystėje jis daug ką išbandė, Buvo pasinešęs net į sklandymą—baigė Nidoje sklandymo mokyklą, kaip jos antrosios laidos absolventas, bet tasai sportas jo nepatraukė taip, kaip buriavimas. Baigęs buriavimo mokyklą Klaipėdoje, pamėgo jūrų keliones ir su Klaipėdos jachtklubo jachtomis dalyvavo regatose Švedijoje, Latvijoje ir Estijoje, iš jų išsinešęs dar ir šiandien neužmirštamus išgyvenimus. Mėgsta ir čia, Clevelande, protarpiais nuo darbo atitrūkęs ir atsigaivinimo ieškodamas, pakeltomis burėmis pakeliauti Erio ežero platybėje. Visa bėda tik ta, kad tam savo pomėgiui tegali skirti tik laisvalaikio nuotrupas.

JAUNYSTĖJE BUVO vienu metu pasinešęs ir į grožinės literatūros kūrimą, net novelių rinkinį "Aistrų kovos" 1935 m. išspaudinęs, bet pasinėręs į žurnalistiką nuo to pamėgio nusigrįžo, tačiau syki pažinęs reikalą derinti žodžius į sklandų sakinį su juo nesiskyrė ir visą laiką žurnalistikoje.

Gimęs 1912 m. balandžio 5 d. mokėsi Vieکشnuose ir Mažeikių gimnazijoje. Kažkaip susidėstė, kad dalis jo bendramokslių (Br. Pundžius, A. Dargis, L. Vilimas, V. Rataiskis-Ratas) iškilo žymiais dailininkais. Vytautas tokiu netapo, tačiau ir jam dailės meno pradai neliko svetimi, Juos vykusiai naudoja dėstydamas medžiagą laikraščių puslapiuose. Mat laikraščio patrauklumas pareina ne tik nuo rašytinio teksto aktualumo, bet ir nuo skoningai dailaus jų išdėstymo. Aiškiausiai tai pastebime jo redaguojamoje Dirvoje, kur aktualesni lietuviškojo gyvenimo įvykiai su atitinkamomis

Minint "Dirvos" 60 metų sukaktį—red. V. Gedgaudas.

nuotr. V. Racevičiaus

Celebrating DIRVA'S 60th Anniversary.

LIETUVIŲ DIENOS, 1984, KOVAS

nuotraukomis visada randa pagarbiausią vietą, labai dažnai jos pirmajame puslapyje. Dar vienas dalykas yra Vilties leidyklos leidinių viršeliai. Daugumas jų, jeigu autoriai nepasirūpina savais dailininkais, sukurti V. Gedgaudo, kuris dažnai ir kitiems dailininkams padeda parinkti ryškesnį ir daugiau aki patraukiantį spalvų suderinimą.

Dvidešimt penkeri metai Dirvoje

Minėdami Dirvos 50-ties metų sukaktį, mes maloniai prisiminėme jos ilgametį redaktorių Kazį S. Karpių, redagavusį Dirvą 33 metus, kuris į laikraštį atėjo vos pramokęs lietuviškai rašyti. Joje jis išpruso ir igudo, tapdamas vienu iš nedaugelio ankstyvesnės ateivių kartos žurnalistų. Vytautas Gedgaudas į tą patį laikraštį atėjo visiškai kitoks. Jis atsinešė 25-rių metų patyrimą įvairiuose laikraščiuose. Jį Dir-

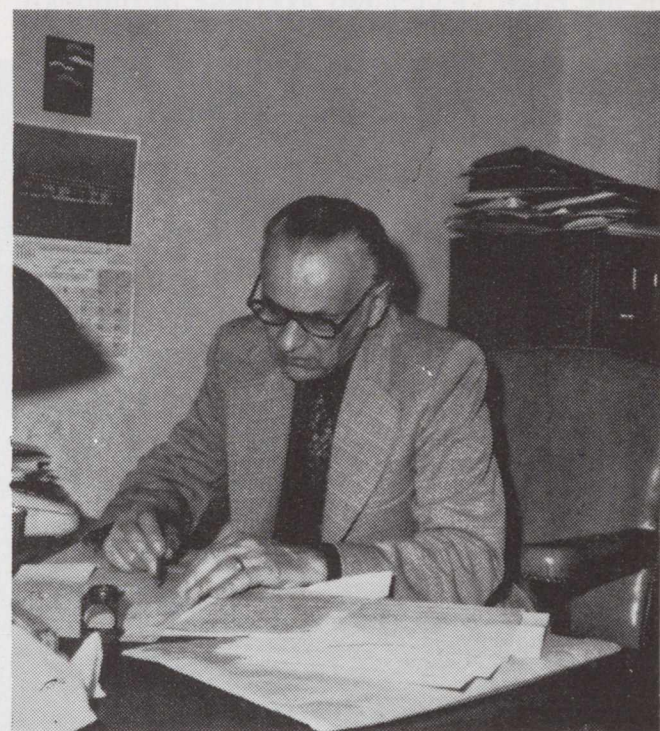
von pasikvietė tuometinis Vilties draugijos pirmininkas Juozas J. Bačiūnas ir, reikia pripažinti, jo pasirinkimas buvo laikraščiui labai naudingas.

Clevelande jis susipažino ir 1961 m. susituokė su Stefa Juodvalkyte, sportininke ir skaučių veikėja, kuri yra jo darbų ir planų didelė talkininkė.

Per tuos dvidešimt penkeris metus Dirva visko pergyveno. Kada buvo galima, ji plėtėsi, iš savaitinio virto triskart savaitėje einančiu laikraščiu, Sąlygoms pakitus teko spaustis, o po ištikusio gaisro rodytis vėl tik kartą savaitėje. Prisiėjo atitinkamai mažinti ir apmokamą redakcijos-administracijos personalą, paliekant tik patį minimumą. Ir čia leidėjams buvo tikras išganymas turėti vyr. redaktoriumi Vytautą Gedgaudą—žmogų, kuris savo pasiruošimu ir atsidėjimu galėjo ir

sugebėjo atlikti kiekvieną darbą, reikalingą laikraščiui paruošti ir išleisti.

Dar būdamas jaunuolis Vytautas Gedgaudas atvyko Kaunan ir netrukus 1933 m. išitraukė į laikraščių redagavimą. Tai buvo prieš 50 metų. Štai tie jo redaguoti laikraščiai: *Laiko žodis* (1933-1936), vakarinis dienraštis *Telegramos* (1936-1937), savaitraštis *Iliustrotas pasaulis* (1936-1938), dienraštis *Laikas* (1938-1939). 1938 m. jis buvo porą mėnesių dienraščio *Vakarai* korespondentu Paryžiuje.

Darbo metu . . . "Dirvoje"

Working at DIRVA.

"Dirvai" švenčiant 60 metų sukaktį 1976 m., Clevelando meras Ralph Perk įteikia "Dirvos" redaktoriui Vytautui Gedgaudui proklamaciją, skelbiančią "Dirvos dieną." Kairėje stovi tuo metu buvęs Vilties draugijos vicepirmininkas dr A. Butkus.

Cleveland mayor Ralph Perk presents DIRVA editor Vytautas Gedgaudas with a proclamation declaring Dirva Day on the newspaper's 60th Anniversary in 1976. On the left is former Viltis vice-president Dr. A. Butkus.

ANTRASIS PASAULINIS KARAS

Vytautą Gedgaudą užklupo Vakarų Europoje, iš kur jis nebegalėjo grįžti Lietuvon. Tenai nuo 1939 m. iki 1945 m. tarnavo prancūzų armijoje, kurioje karo pabaigoje susitiko su prancūzų Vokietijos zonoje apsigyvenusiais lietuviais, karo pabėgėliais, su jais bendradarbiaudamas ir jiems padėdamas. Karo tarnyboje buvo apdovanotas dviem karo kryžiais (Croix de guerre) ir Tuniso kautynių medaliu. Demobilizuotas gavo stipendiją Paryžiaus universitete studijuoti literatūrą (Faculte des Lettres) ir kinematografiją (Institut des Hautes Etudes Cinematographiques). Tuo pačiu laiku nuo 1945 m. iki išvykimo į JAV 1950 m. rašinėjo politines apžvalgas į *Draugo* dienraštį Chicagoje, pasirašydamas Vyt. Arūnas.

1946 m. jis dalyvavo Paryžiaus taikos konferencijoje (Conference de Paris) ir 1948 m. Jungtinių Tautų Organizacijos sesijoje Paryžiuje kaip akredituotas lietuvių laikraščių korespondentas. Taip pat buvo akredituotas prie Prancūzijos informacijos ministerijos. Priklausė Prancūzijos žurnalistų sąjungai. Londone susiorganizavus Laisvųjų žurnalistų federacijai, jis buvo jos pirmoje valdyboje gen. sekretoriaus pavaduotoju Paryžiuje. Vėliau, jam išvykus į JAV, šis postas atiteko plk. J. Lankoronskiui.

Į JAV Vytautas Gedgaudas atvyko 1950 m. Čia dirbo *Vienybės* laikraščio redakcijoje, kuriai tuomet vadovavo Juozas Tysliava. 1954 m. porai metų grįžo vėl Prancūzijoje, kur dirbo dokumentinių filmų gamyboje. 1956 m.

grįžęs New Yorkan, vėl įsijungė į *Vienybės* redagavimą, iki 1958 m., kada persikėlė į Clevelandą ir čia įsijungė į *Dirvos* redagavimą. Nuo 1968 m. iki šiolei tebėra jos vyr. redaktoriumi.

Lietuvių organizaciniame bei visuomeniniame darbe Vytautas Gedgaudas aktyviai dalyvauja nuo pat savo jaunystės, Dar gimnazijoje būdamas priklausė jūrų skautams ir moksleiviams šauliams. Apsigyvenęs Kaune, įstojo į Jaunosios Lietuvos sąjungą ir dvejus metus buvo Grinčiupio skyriaus pirmininku.

Teko dalyvauti didžiuosiuose jaunalietuvių sąskrydžiuose Kaune, Klaipdoje, Marijampolėje. Išeivijoje įsijungė į Amerikos Lietuvių Tautinę sąjungą ir daug metų vis perrenkamas jos Tarybos nariu.

Mielajam sukaktuvininkui redaktoriui Vytautui Gedgaudui linkime geriausios sveikatos ir tolimesnės ištvermės jo pamėgtame spaudos darbe, dar metų metais nesiskiriant su taip sumaniai ir skoningai tvarkomu *Dirvos* laikraščiu.

Vilties draugijos pirmininkas dr. Danielius Degėnys ir "Dirvos" redaktorius Vytautas Gedgaudas pokalbio metu.

—nuotr. G. Garbos

Dr. Danielius Degenys, president of the Viltis Association, confers with DIRVA editor Vytautas Gedgaudas.

"Dirvai" minint 65 metų sukaktį. Iš kairės: inž. J. Jurkūnas, dr. Vl. Vijeitis, "Dirvos" redaktorius V. Gedgaudas, inž. K. Pocius ir A. Laikūnas.

—nuotr. J. Garbos

On DIRVA'S 65th Anniversary. From left: Engineer J. Jurkūnas, Dr. Vl. Vijeitis, DIRVA editor V. Gedgaudas, Engineer K. Pocius, and A. Laikūnas.

Dalis lietuvių Baltųjų Rūmų priėmimo liepos 29 d. Iš kairės: A. Guveckas, V. Gedgaudas, Vyt. Kutkus, dr. K. Šidlauskas, Vyt. Izbickas ir dr. D. Krivickas.

—nuotr. K. Ambrozaičio

A portion of Lithuanians at a White House reception July 29. From left: A. Guveckas, V. Gedgaudas, Vyt. Kutkus, Dr. K. Šidlauskas, Vyt. Izbickas, and Dr. P. Krivickas.

Vytautas Gedgaudas Paryžiuje J.T. sesijos metu.
—Dail. J. Penčylos šaržas

Vytautas Gedgaudas in Paris during a session of the United Nations.

Maskva ištrėmė 'pavojingą' turistą

Užsienio spauda šiomis dienomis paskelbė tokią žinią: lietuvis jėzuistas vienuolis, brolis Mykolas Andriejauskas, praėjusių metų spalio mėnesį atžymėjo vienuolinio gyvenimo penkiasdešimtmetį. Šios sukakties proga jis ryžosi nuvykti į savo tėvynę Lietuvą, kurios nėra matęs jau daugiau kaip 45 metus, joje drauge su artimaisiais atžymėti jam brangu jubiliejų. Lapkričio mėnesio viduryje iš Lusakos Mykolas Andriejauskas išskrido į Maskvą, O Maskvoje paėmė lėktuvą į Vilnių, Vilniaus aerouoste, betgi, Mykolo Andriejausko laukė nemaloni staigmena: jam buvo pranešta, kad visas jo bagažas pakeliui yra dingęs. Iš aerouosto Andriejauskas telefonu susisiekt su savo artimaisiais gimtajame mieste, kurie tuoj atvažiavo į Vilnių. Bet Andriejauskas vis dar nebuvo išleidžiamas iš aerouosto: beieškant dingusio bagažo, jam buvo pranešta, kad kažkas yra netvarkoje su įvažiavimo viza, kad dėl to jis negali būti įleistas į Lietuvą ir turi nedelsiant sugrįžti atgal į Maskvą. Vienai nakčiai jis buvo nugabentas į Vilniaus viešbutį, kur buvo izoliuotas ligi ateinančio ryto, tada buvo vėl nuvežtas į aerouostą ir įsodintas į lėktuvą Maskvos link. Maskvoje buvo surastas dingęs bagažas, bet Andriejauskui buvo patvirtinta, kad jo užsienio pasas yra netvarkoj ir išakyta tuoj išvykti iš Sovietų Sąjungos. Be kitų paaiškinimų, milicininkai Andriejauską palydėjo ligi lėktuvo, skrendančio į Londoną. Taip nesėkmingai baigėsi lietuvių jezuito vienuolio Mykolo Andriejausko išsvajota kelionė į gimtąjį kraštą. Andriejauskas taip ir nepamatė savo gimtinės, nepamatė ten esančio motinos kapo.

Pasikalbėjimas su naujoju Lietuvos diplomatinės tarnybos šefu dr. S. A. Bačkiu

Kaip persitvarkė Lietuvos diplomatinė tarnyba po diplomatinės tarnybos šefo Stasio Lozoraitis mirties?

—Lietuvos diplomatinė ir konsulinė tarnyba su giliu liūdėsiu pergyveno žinią apie Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefo ministro Stasio Lozoraitis mirtį. Vėlionis, rūpindamas, kad LDT vieningumas ir tęstinumas būtų užtikrintas, atitinkamais dokumentais buvo patvirtintas, kad po jo mirties perimčiau Lietuvos diplomatinės tarnybos šefo pareigas. Tuos dokumentus man atsiuntė Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto po ministro S. Lozoraitis mirties. Lietuvos diplomatinė ir konsulinė tarnyba tęs savo veiklą, kaip ligšiol Lietuvos reikalais, rūpindamasi, kad Lietuvos valstybės atstovavimas ir juridinis tęstinumas būtų išlaikytas. LDT nariai, sveikindami mane su naujomis pareigomis, pažadėjo nuoširdžiai bendradarbiauti ir dirbti Lietuvos labui. VLIK-o ir PLB pirmininkai, dr. K. Bobelis ir inž. V. Kamantas, pasveikino mane su naujomis pareigomis, pareikšdami geriausius linkėjimus man ir visiems LDT nariams. Tikiuosi, kad LDT ir pasaulinių lietuvių veiksmų bendradarbiavimas Lietuvos reikalais bus artimas ir nuoširdus, gerai žinant, kaip šiuo metu sunki yra lietuvių tautos padėtis okupantų priespaudoje.

Buvo pranešimų, kad Stasys Lozoraitis, Jr., buvo paskirtas į Lietuvos pasiuntinybę Washington. Kokios jo pareigos ir kada jis jas pradės eiti?

—Vėlionio LDŠ patvarkymu, Stasys Lozoraitis, Jr., buvo paskirtas pr. metų lapkričio 1 d. Lietuvos Pasiuntinybės patarėju Washington. Visi formalumai atlikti. Jis atvyks šį pavasarį.

Stasys Lozoraitis, Jr. ėjo Lietuvos atstovo pareigas prie Šv. Sosto. Kas užims jo vietą?

—Ministro S. Lozoraitis, LDŠ raštu, Stasys Lozoraitis, Jr. yra paliktas eiti ir toliau Lietuvos atstovo pareigas prie Šv. Sosto. Tuo tarpu S. Lozoraitis, Jr. bus dviejuose postuose.

Kaip sprendžiamas Lietuvos pasiuntinybių personalo klausimas? Kokia jų ateitis?

—Tas klausimas sprendžiamas pagal esamas sąlygas ir galimybes. Naujų pareigūnų paskyrimas yra susijęs su klausimu, ar valstybė, kur jie skiriami sutiks juos priimti ir pripažinti. Šiuo metu tai nelengva problema.

Ką galėtumėte pasakyti apie padėtį dabar Lietuvoje ir Lietuvai padėti pastangas laisvajame pasaulyje?

—Duomenų nėra, kad okupuotoje Lietuvoje

Sovietų priespauda sumažėtų. Buvęs aukštas Sovietų pareigūnas Arkady N. Shevchenko, nemano, kad po Andropovo mirties Sovietų dominuojamoje teritorijoje politinė priespauda palengvėtų. Mūsų visų pastangos turi būti stiprinamos ir tobulinamos laisvajame pasaulyje, kad lietuvių tautos žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės būtų okupantų respektuojamos.

Kokie dabar svarbiausi Jūsų vadovaujamos pasiuntinybės rūpesčiai?

—Reikia rūpintis, kad tinkamai būtų padaryta visa, kas susiję su Lietuvos valstybės atstovavimu, jos juridiniu tęstinumu ir veikla Lietuvos reikalais.

Kaip patenkintas atremontuotais pasiuntinybės namais?

Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefas ir Lietuvos atstovas J.A. Valstybėms dr. S. A. Bačkis.

Lithuanian charge d'affaires as well as Lithuania's diplomatic chief, Dr. S. A. Bačkis.

—Esu labai dėkingas lietuvių organizacijoms, visuomenei, pavieniams asmenims jautriai ir dosniai parėmusiems Lietuvos valstybės namų remonto reikalą. ALT-as ir JAV L.B. gražiai šiuo reikalu bendradarbiavo. Visi lietuviai galime gėrėtis ir džiaugtis nepaprastai gražiu istoriniu lietuvių mostu rūpinantis Pasiuntinybės remonto reikalais. Ši pavasari bus atremontuotas namų priešakys—į 16-tos gatvės pusę. Tikiuosi, kad darbas bus gerai atliktas ir namų vaizdas iš 16-tos gatvės pusės pagražės.

Ko pageidautumėte iš lietuvių visuomenės laisvuose kraštuose?

—Labai esu dėkingas visiems lietuviams visuose kraštuose už jų jautrią, gražią atodairą Lietuvos diplomatinės ir konsularinės tarnybos atžvilgiu. Tai parodo, kaip lietuviai brangina Lietuvos valstybės juridinės egzistencijos veiksmus, organizacijos ir pavieniai asmenys ryžtingai veikia. Linkiu, kad ta veikla sutartiniame bendradarbiavime tobulėtų ir stiprėtų tikslu pagreitinti laisvės prošvaistes ir nepriklausomybės atgavimą.

1984 metais kovo 4 d. Los Angeles lietuviai po iškilmingų pamaldų, minint šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį. Viduryje stovi Los Angeles Archivyskupas J. E. Kardinolas T. Manning su lietuviais kunigais, laikusiais koncelebracines mišias. Iš kairės į dešinę: Kun. A. Olšauskas,

Tev. L. Andriekus, OFM, pravedęs tridienį, Kard. Manning, prelotai J. A. Kučingis, P. Celiešius ir V. Bartuška, Priekyje matyti Lietuvos, Amerikos ir įvairių organizacijų bei jų vienetų vėliavos: ateitininkų, skautų, šaulių ir ramovėnų.

KAROLIO MILKOVAIČIO "SAULĖTEKIŲ UPĖS"

Jurgis Gliauda

1983 metais Karolis Milkovaitis išleido savo pirmąjį eilių rinkinį su simboliškai pesimistiniu titulu "Ledinės kregždės." Tas užtikrintas savo kūrybigumu debiutas sukūrė jam nuoširdaus, ekscentriškų išraiškos priemonių neieškančio poeto veidą. Kad ir ledu pavirtusių pavasarių skraiduolių simbolis viešpatavo knygos viršelyje, poetas neišliko perdėm pesimistiškai nusiteikęs. Jis buvo šiame rinkinyje kartais melancholiškas, kartais ironiškas būties spektrų agnostikas. Lyg saulės spinduliai pro sunkių debesų properšas, vilties kaskados surandamos "Ledinių kregždžių" puslapiuose.

Šių metų pradžioje Karolis Milkovaitis dovanojo poezijos mėgėjams kitą savo eilių rinkinį "Saulėtekių upės." Gaivališkai erdvus knygos pavadinimas tarytum talka knygos nuotakoms suprasti. Tai skatino poetą dosniai žiebtį knygoje savo poetinės saulės spindulius. Savo pasaulėjautą išsakydamas elegantiškomis eilėdaros formomis, be plėtos į daugiaaukštes rokoko metaforas ir be sakinio rebusų miglų, poetas pasiekė kūrybinių laimėjimų. Ledinės kregždės atnešė našų pavasari.

"Saulėtekių upės" rinkinyje yra 76

eilėraščiai. Jie įvairiaformiai ir įvairių temų. Knygos medžiaga suskirstyta siužeto arba temos pagrindais, tad rinkinys turi sultingos, gyvos, dinamiškos kūrybinės vieno autoriaus antologijos pavidalą. Yra penki skyriai: Tarp aušros ir mėnėsienos, Akimirkų amžinybėse, Tu pats sakai, aš esu, Tėvynėje, Veidai kreivame veidrodyje. Poetinio pasaulio suvokimas išsiskleidžia šiomis penkiomis šakomis. Tuo būdu randama progų rodyti temas autoriaus interpretacijoje ir ant pedestalų, ir nišose. Toks yra vieno autoriaus antologijos principas—jo pasaulėjautos ir jo pasaulėžiūros visuma. Tai lyrinių, patriotinių ir religinių motyvų mozaika.

Šiame rinkinyje poetas netaikė pirmumo nuotaikų analizei—jo dėmesys skirtas susitikimui su nuotaikomis pavaizduoti. Tokiu būdu vykusiai nušalintas epinis elementas—veikale vyrauja lyrinis atliepas (refleksas) į temą. Atvirumas išgyvenimui, nuoširdumas kalboje, manieringumo nebuvimas, atsisakymas ieškoti tariamo novatoriškumo kūrinio formos kraipiniais—tokia yra Karolio Milkovaičio kūrybinė linija "Saulėtekių upių" koordinatėse.

Naujovininkas yra tas, kas atranda savo

pasaulėjautos ryši su nepakartojama savo vaizduotės fantasmagorija. Ir čia neišsamią Karoliui Milkovaičiui ertmę sudarė realusis lietuviškas gamtovaizdis—visaip autoriaus dėmesiu ištirtas, jausmais išglabstytas, nostalgija poetizuotas.

Tas gamtovaizdis nuolatos keičia savo prigimtį, nes kinta ties žeme pats dangus savo spalvomis ir debesimis. Gamta atliepia į šviesą ir santėmį. Vakarinis dangus patetiškas ir... melancholiškas. Tyro džiaugsmo ir lakios energijos kupinos saulėtekio žaros.

Poetas pasiekia kūrybinio naujoviškumo savo santykiu su peizažo nuotaikomis. Jis adoruoja florą, žmogus gi esąs gamtos dalelė. Šitoks animizmas—gamtos reiškinių įdvasinimas—jungia į vieną grandinę viską kas gyva. Savo esme Karolis Milkovaitis yra žaliosios stichijos apologetas. Tai antikinių erų Pano neribotas džiūgavimas, jam susitikus su flora ir fauna. Pasitelkęs akvarelės lengumą poetas kuria animistinio optimizmo spektaklį. Kad tuo išitikintų skaitytojas—štai penkiapospimis eilėraštis "Paukščių džiaugsmas" (psl. 37):

Paukščių džiaugsmas čiurlėm veržės
Girios pakrašty.

LIETUVIŲ DIENOS, 1984, KOVAS

Gal krikštynos, gal vestuvės,
Gal tik trilia ly...

Piovė bernas greta šieną—
Čia pat, pagiry.
Metė piovės. Atsisėdęs
Klausės trilia ly.

Klausė bernas linksmo genio:
Pasakyk, geny,
Ka gi švenčiat, kad triliuojat
Trilia, trilia ly?

Ne, nešvenčiam jokios šventės,
Žmogau šienpiovy,
Džiaugiamės, kad Dievas laiko
Gyvus, trilia ly...

Paukščių džiaugsmas čiurlėm veržės
Girios pakrašty.
Čiurla paukščiai, gieda bernas
Trilia, trilia ly...

Kitas, geros minties išvystymo konstrukcijos eilėraštis, toks noveliškas savo finalu, žavi tuoj pradarius viršeli—"Gražiausias žiedas" (psl. 7). Eilėraštis panaudotas visos knygos motto rolei. Tai himnas generacijų kaitai, altruistiškai ir besąlyginei tėvų meilei savo

LIETUVIŲ DIENOS, 1984, KOVAS

atžaloms. Kūrinys dedikuotas "Vienturtei Margaritai." Šios anotacijos ribos ankštos—nėra galimybės plėstis. Tačiau tai aišku: Keliaudamas po rinkinio eilėraščius skaitytojas žengs pro bekintančių nuotaikų klimatus, susitikdamas su patriotika, religiniu motyvu, nostalgijos aitra, gamtovaizdžio dvelkimu. Lyriniu gauduliu apipintas eilėraštis "Parašyk man sesut" (psl. 7) traukia dėmesį savo nuoširdumu Majestotiški jūros vaizdai "Jūra prie Monterey" (psl. 28). Žvanga patetikos tonais "Santa Fedora" (psl. 30). Promotėjišku gijų yra "Su vėju sukibę" (psl. 16).

Bendrai gi, lygiai kaip iškilmingoji gamtos rimtis, taip gajus yra visų statišku elementu revoliucionierius—Vėjas—dažna poeto alegorija. Šis vėjas yra iškėpimo dvelkimas, gyvybė. Animistinis iškėpimo pradai yra vėjo kūrybinės dinamikos akstinai. Tai mums irodo "Akimirkų amžinybės" (psl. 57).

Kaip gilus šaltinio čiurlenimas neretai ir švelni ironija staigmeniškai refleksuoja poeto mintį, atrastą metaforą. Tantai autoriaus nusišypsojimas savo užsiangažavimui. Tas nusišypsojimas atlieka tam tikrą savikritikos rolę išsiskyrimo komplekse ir šildo jausmo pareiškimus. Taip—"Saulėtekių upės" yra Karolio Milkovaičio dovys poezijai.

Knyga dedikuota: Marytei, Pauliui, Katrytei, Jonui. Viršelį piešė dailininkas Jonas Paštukas.

Saulėtekių upės
Karolis Milkovaitis
100 puslapių
Eilėraščiai
Išleido Poezijos mėgėjų ratelis
Chicago 1984
Kaina \$5.00

Padidintas Lietuvos Pasiuntinybės personalas Washingtone

Tikslu padidinti Lietuvos Pasiuntinybės personalą Washingtone, Lietuvos Diplomatinės Šešas Ministras Stasys Lozoraitis 1983.XI.1 d. raštu paskyrė p. Stasį Lozoraitį, Jr. Lietuvos Pasiuntinybės Washintone patarėju.

Tuo reikalu visi formalumai Valstybės Departamente atlikti.

Velionis Lietuvos Diplomatinės Šešas kitu savo 1983.XI.1 d. raštu yra pavedęs p. S. Lozoraičiui, jr. ir toliau eiti Lietuvos atstovo pareigas prie Šv. Sosto.

ATNAUJINKITE SAVO "L.D." PRENUMERATĄ

Palaiminti šaltiniai

Čia kalbamasi su Lietuvos Kristumi,
Rūpintojėliu ir Nukryžiuotuoju, įsi-
kūnijusiu į mūsų buitį.
Šioje tikrovėje laiko ir erdvės sąvo-
kos išnyksta. L. A.

Koplytėlėj

Koplytėlėj stogelis jau kiauras.
Laksto vėjai per jį, srūva lietūs. —
Kaip galėjai pamilt vėsią šiaurę
Ir kukliom lygumom
Per tiek amžių gėrėtis?

Ar nėra gi šalių, kur šokdina
Vėjas palmes kasdien visą metą,
Kur naktim gieda psalmes žvaigždynai? —
Ar nėra gi pasaulyje vietų
Be šalnos ir be sniego,
Kadėjai čia kentėti
Už mane — dirvų slieką?

Atskubėtų stogelio užkloti
Eteriniais sparnais angelai,
Jeigu Tu jiems ištartum bent žodį,
Ir petingi laukų ažuolai
Koplytėlę užstotų,
Kai užkauks viesulai,
Susvyruos girios, sodai.

Žiemos agonija

Kaip Tu gali pakelti, Viešpatie,
Apnuogintų beržynų drebulį,
Vasario vėputinių naštą,
Užšalusių upelių dusulį —
Kaip Tu gali iškęsti jų
Ir savo nukryžiuvimą?
Medeliai prašo vėtrą sąnarių nelaužyti,
Dirva maldauja gelbėt rugio želmenį,
Upokšniai ledą perskelia atodūsiais,
Tik Tu nebešauki:
Kodėl mane apleidai, Tėve,
Kaip mirdamas Golgotoje.

Čia ne Golgotos kalnas — šiaurės lygumos,
Ne Juozapato biblinis slėnis —
Vaiduoklių numylėtos daubos...
Čia artimesnis mums esi
Žiemos agonijoje,
Negu tenai — Giesmių giesmėj.

Jeigu Tu nebudėtum

Tie vidurnakčiai būtų per baugūs,
Jeigu Tu nebudėtum sykiu:
Vakarais palengva užsimerktų aguonės
Ir nulenktų pavargusias galvas jurginai,
Tik žmogus negalėtų
Visą naktį sumerkti akių.

Už sapnus Tau jurginai dėkotų,
Atsimerktų liepsnom aguona,
Tik žmogus, niekuomet nesapnavęs,
Anoj pusėj nesisvečiavęs,
Ar galėtų sustingusią buitį
Bepaversti daina?

Angelai ir vėlės

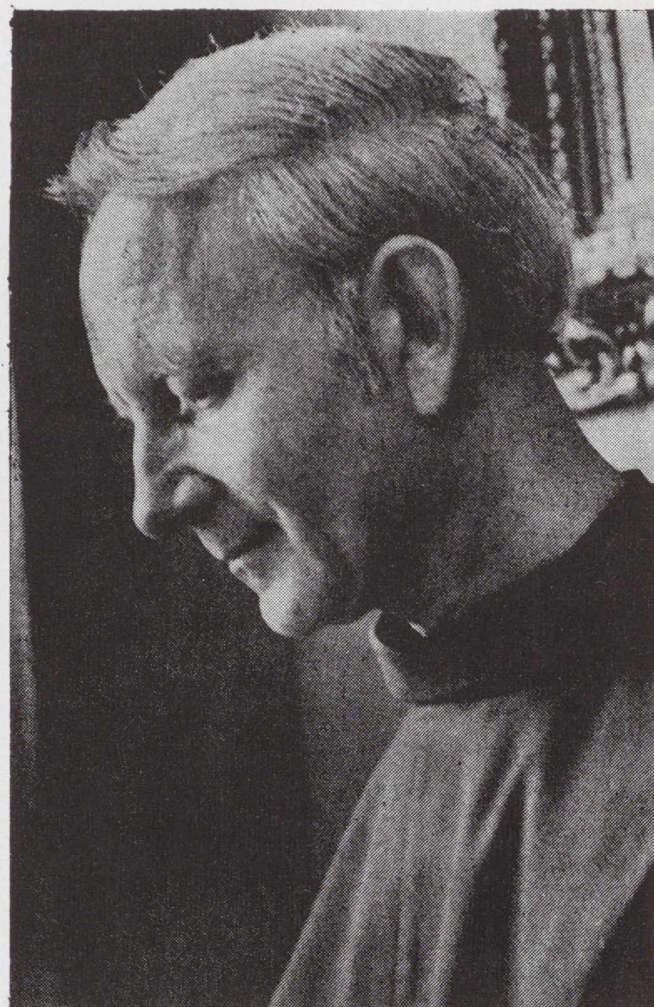
Bepigu buvo melsti
Ir liaupsinti Viešpatį be paliovos,
Kai art pradėjo angelai,
Iš debesų nužengę. —
Laimingi buvo tie izidoriai,
Apvaizdos numylėtiniai,
Kitų kraštų laukuos!

Bet mes nekaltinkim
Nė savo žemės angelų,
Kad neturėjo dirvom arti laiko. —
Budėjimuos prie Sopulingos Motinos
Jie rankoje žvakelę laikė...
O naktimis tylėjo vyturiai,
Ir nepakrikštytų vėlių būriai
"Graudžius verksmus" giedojo.

Tegu jie gieda visada,
Žmonėms bei vyturiams pailsus,
Ir dievo angelų malda
Tegul vėles nematomais takeliais lydi,
Kol nenutrūko jų giesmės gaida, —
Ar girdite: vėlė pragydol!

Prie Tavo kryžių

Kitiems ištarsi daug paguodos žodžių,
Parodysi regėjimuos daug pergalės vaizdų,
Tik mes, prie tavo kryžių atsiklaupę
Laimingi būsim, jei galėsime
Atskirt Velykų rytmetį
Nuo Didžiojo penktadienio.

Poetas Leonardas Andriekus

Jau džiūgauja minia prie Kryžių kalno,
Lyg būtum pralaimėjęs Tu ir mes.
Visa gamta, flora ir fauna, —
Pavasarių dvelksme...
Jau laikas, laikas sugrąžinti
Prisikėlimo džiaugsmą —
Parodyti šventųjų pergales
Regėjimuos.

Troškulys

Šaukei ant kryžiaus: Trokštu,
O gert gavai tulžies, maišytos su vynu, —
Nealpk, nealpk, nusilpęs Viešpatie,
Tuoju Tave gaivins pavasariai,
Vėdindami vagų velėnas,
Supurtindami kiemų jazminus.

Dabar Tu atsigausi
Pačiu pirmuoju lašeliu pavasario lietaus.
Jis taip giliai į dirbą sunkiasi,
Sužadina jazminų pumpurus —
Jis troškulį gesins ir Tau,

Kol iškilmingai, su toga geltona,
Ateis Tave pagarbinti ruduo;
Kol budelis vėl ietim pervers šoną —
Plūs kraujas ir vanduo...

ENGLISH SECTION

The 1863-1864 Insurrections

by Henry L. Gaidis

THIS YEAR marks the 12th anniversary of the Polish-Lithuanian Insurrection of 1863-1864. During these years, Poles and Lithuanians rose up in revolt against the forced incorporation of their homelands into the Czarist Russian Empire. Nowhere was the fighting more bloody, fierce, or prolonged than in Lithuania. Oddly enough, the two most descriptive records of the Lithuanian struggle were preserved by an Austrian and a Pole. The Austrian, Artur Grottger, produced a series of drawings from vivid descriptions by personal friends involved in the skirmishes. The anonymous Pole wrote a detailed account about his gruesome ventures after joining Reverend Antanas Mackevičius' Lithuanian rebels in Samagitia.

Aside from our inheriting art works of universal artistic value, Artur Grottger's drawings contains historical significance to both the Polish and Lithuanian nations. His first two series of drawings entitled "Warsaw I" and "Warsaw II" were sketched just before the collaborative Polish-Lithuanian insurrection after receiving the first reports of street demonstrations and clashes with Czarist police.

Two months later, around March 15, 1863—the official outbreak of the mutual insurrection—Grottger traveled a trip to Lvov, Poland, while suffering through an advanced stage of tuberculosis. He had hoped to observe first hand the fight for freedom, but his friends convinced him of his unrealistic desire. Grottger's drawings portrayed the feelings and experiences of his friends involved in the insurrection.

Grottger then engaged in a new series of drawings entitled "Polonia" which was widely circulated in Lithuania and Poland before the final suppression of the organized insurrection in December 1863. His last two series of sketches entitled "Lithuania" and "War" were completed before the last partisan units were suppressed in Augustow, Sandomierz, and Samogitia in October 1864. Grottger's heroes in the last two series are Lithuanian guerillas fighting and dying for their homeland. He meticulously drew his patriotic guerillas in native hunting jackets and ammunition belts. Every picture evokes the inextricable force of faith, desire for liberty, and love of country.

Grottger's drawings were renowned among the Poles and Lithuanians alike as precious memoirs of the insurrection. His drawings drew

Arthur Grottger's 1864 illustration entitled "War," depicting Lithuanian partisans in combat with Russian soldiers.

Kova

—Photo Courtesy of Kęstutis Chesonis,
Ellicott City, Maryland

an inexorable stream of empathizers such that it became a viewing ritual in the same sense that aficionados repeatedly listen to the recitation of Adam Mickiewicz's poems about Lithuania. Grottger died a few months after completing his last drawing at 30 years of age, yet his name will be forever linked with the Lithuanian struggle for freedom.

THOUGH HIS name has been lost to history, an anonymous Pole's account of his hazards encountered in joining the Lithuanian rebel group, the Order of Combatants for Independence, confirms the accuracy of Grottger's drawings. The following abridged passages are extracted from an original article published in the Polish newspaper *Niepodległość* (Independence) on August 23, 1863 and more recently published in English by Dr. Constantine R. Jurgela in the *History of the Lithuanian Nation*.

"... Do you have a family? Write them to weep for you—no one departs from our ranks

on a leave, unless into a grave. You will never see him again! Tell me, brother, have you made peace with God and men, because I do not want to mislead you. You are marching to meet death. Tell me without superfluous words, are you prepared to die at any moment for your country? Think it over, there is yet time to retreat. I will facilitate your return back across the Nemunas—service in your country is easier . . .

"There shown on his face, when he said that, the peaceful resignation typical of the Lord's martyrs. I felt instinctively that these were no mere words—this was his faith, and with such faith alone can one enlist in the Order of Combatants for Independence. In spite of myself, a battle went on inside me. My vision was troubled with the fleeting scenes of my childhood, the beloved figures of my family and friends, our home in Praga, and my old reveries of a peaceful and busy future. Alongside these visions, in recrimination of my conscience, I saw the noble figures of our martyrs, the terrible recollections of the murders committed by Muscovy . . . With tears flooding my eyes, I looked up at the figure of the crucified Savior. In a quiet prayer I bid farewell to everything dear to my heart. Turning to my host, I spoke in quiet voice—Brother, I am ready. I believe you. Swear and let's go . . .

"In less than half an hour we heard from the far side of the clearing the soft murmur of the rustling branches and careful footfalls, accomplished by the characteristic hooting sound that was to serve as our password. The old man answered. Shortly thereafter we saw several figures move into the open from behind the trees, evidently the vanguards. All men were dressed in long grey coats, reaching to the knees and tied with a leather belt. All sported four corner caps, carried double-barreled shot guns in hands, and hatchets thrust under the belt. Each man carried a fairly bulky sack of crude linen, and a hunting horn.

"... Finally emerged the Reverend Mackevičius, the detachment's leader, dressed in a priest's frock with tucked-in tails, a sword at his side and a pistol thrust under his belt. He came in a circle of a group of young officers wearing fur caps—this was evidently his whole staff. All marched on foot. There was not one horse in the camp, no food reserves, except the foodstuffs carried by each in his linen bag.

Arthur Grottger's 1864 illustration entitled "Forging of the Scythes" depicting a village blacksmith making scythes for combat against the Russian Army.

Photo Courtesy of Kęstutis Chesonis, Ellicott City, MD.

“ . . . MY GUIDE

spoke to the leader and introduced me, relating all of my past. Finally he added, "Leader, this is, it seems, a robust Mazur." During this conversation, I was able to observe closely the face of Father Mackevičius. His face was sun-burned, features clear cut, a long dark beard, thick eyebrows, a wrinkled face composing one sullen whole, full of energy and power that commands respect.

" . . . The officer bowed and led me to my squad, already seated around a log fire . . . Our squad was made up of four peasants from Ignatavas, three burghers from Panevezys, a son of a well-to-do gentleman from Šiauliai, a teacher from Kaunas, and myself . . . I learned that all of the attacks were executed in night time, while the days were spent resting, unless the Muscovites were sitting hard on our necks. Tonight they have covered more than 20 American miles and therefore intended to rest all day in the clearing.

"The sun had come up, when there was an echo of a horn and an order was shouted: The Prayer! . . . It was an inspiring sight, these several hundred men, tired from battle, kneeling with bared heads. In front of us, before a Crucifix and the picture of Our Lady on the detachment's banner, knelt Father Mackevičius and intoned . . . Around us was the pristine native forest—our forest. Above us was God and our future."

Space precludes expounding upon a more detailed essay of the many heroes and brave deeds performed during the Lithuanian insurrection of 1863-1864. History documents that

LITHUANIA'S ANTHEM

*Lietuva, tevyne mūsų,
Tu didvyrių žemė,
iš praeities Tavo sūnūs
te stiprybę semia.*

*Tegul Tavo vaikai eina
vien takais dorybės,
tegul dirba Tavo naudai
ir žmonių gerybei.*

*Tegul saulė Lietuvos
tamsumas prašalina,
ir šviesa ir tiesa
mūs žingsnius telydi.*

*Tegul meilė Lietuvos
dega mūsų širdyse,
vardan tos Lietuvos
vienybė težydi.*

the Russian Army employed 144,786 troops plus Cossacks to suppress the Lithuanian insurrections alone. These rebels never compromised their ideals. They fought, died, and when captured, chose to go to Siberia rather than submit to the demands of the oppressor.

Reverend Mackevičius was eventually captured, and remaining unrepentant, hung by the Russians. A fitting closure to this article may be borrowed from another insurrectionist leader, Louis Narbutt, who uttered in Latin while dying in his native forest, "How sweet it is to die for one's homeland . . ."

In English

Lithuania, our country,
Land of might you'll ever be;
Through the ages your fond sons
Have gathered strength from thee.

Lithuania, your children
Paths of righteousness shall tread;
For their native land they'll labor —
Earth's aspiring aims they've bred.

Fount of light, may your bright sun
Pierce all that's in darkened sheen,
Show us Truth's noble way,
And we'll follow in your gleam.

In our hearts, Lithuania
Love for you will dwell fore'er
Spirit of the world is soaring —
Caught in your exalted glare.

† †

In Spanish

HIMNO NACIONAL LITUANO

Lituania, patria nuestra,
Tierra de heroes.
Que tus bijos del pasado
Extraigan fortaleza!

Que tus bijos siempre sigan
Senderos de virtud!
Que laboren en pro tuyo
Y de la Humanidad!

Que el sol de Lituania
Disipe las tinieblas.
Y la luz y la verdad
Guien nuestros pasos!

Que el amor por Lituania
Viva en nuestro corazon
En nombre de Lituania
Florezca la unidad!

† †

In Latin

HYMNUS LITUANIAE
Mater fortium virorum,
Tellus Lituaniae!
Praebeant vires iuventae
Res gestae maiorum.

Utinam virtutis eant
Via liberi tui,
Agant hominum saluti
Commodo tuoque!

Sol ut Lituaniae
Tenebras diffugiat!
Veritas atque lux
Nos modo sequantur.

Amor Lituani(ae) in
Nostris flammet cordibus!
Floreat unitas,
Concordes vivamus!

MEDALS:

Lithuania's History Through the Eyes of Petras Rimša

by Robert Novak

It is not often we find historical information about Lithuania published in a non-Lithuanian journal. It is even rarer when the historical information is contained in a specialized study of subject matter that most Lithuanians are not even familiar with. Frank Passic, one of the co-founders of the American Numismatic Association (ANA), has endowed us with another perspective of Lithuania's history through a study of its coins, paper money, tokens, and medals. In a feature article for the monthly journal, *The Numismatist* (May, 1983), Passic focuses on the themes of Lithuania's struggle with Poland, the battles and rule of Klaipeda and Vilnius, and the commemoration of Vytautas the Great, as Petras Rimša depicted them in his medallic sculpturing, presumably commissioned by the Lithuanian ruling body.

Most Lithuanians are familiar with the name Petras Rimša . . . as a prominent Lithuanian sculptor of wood and clay figures and figurines. Less is known about him as one of Lithuania's most outstanding medalists, a medium he used passionately to portray Lithuania's struggle for national independence. Of his sculptures, probably the most famous is "The Lithuanian School" (*Vargo Mokykla*), in which a mother sitting at a spinning wheel is surreptitiously teaching her child to read in Lithuanian. This piece has become a national symbol reminding us of the relentless patriotism of Lithuanians during the Czar's draconian suppression of freedom of language, speech, press and religion in their homeland. Another of Rimša's great works, "The Ploughman" (*Artojas*), depicts a farmer toiling with his beast of burden under the subjugation of Russian occupation. This compression of Passic's article will unveil Rimša's earthy emotion and strength of conviction for his country in the meticulous design and detail of his medals. Few of his medals are present in the free world to be viewed in a display; even more have never been viewed *in situ* because of Polish, then Russian, confiscation, although they are suspected to be in subterranean archives in Lithuania today.

One of Rimša's first medals commemorated the 600th anniversary of the founding of the Lithuanian capital city of Vilnius. The anniversary happened to fall in the year 1923, when the city was under Polish occupation and may have tempered his artistic ardor.

VILNIUS, CAPITAL OF LITHUANIA

Front: Featured is Grand Duke Gediminas, dressed in chain mail and holding a downward pointing sword in his right hand. On his left shoulder is a decorative mask of a lion's head, symbolic of Gediminas's reputation as the

"Lithuanian Lion."

Gediminas began the dynasty of Lithuanian rulers that lasted almost 300 years. Ruling from 1316 to 1341, Gediminas completed the unification of the Lithuanian tribes and extended the territory of the nation. The inscription reads GEDIMINAS DIDYSIS LIETUVOS KUNIGAIKŠTIS MCCCXVI—MCCCXLI, which translates "Gediminas the Great, grand Duke of Lithuania 1316-1341."

Back: Shown is Gediminas's castle, the ruins of which are still found in Vilnius today. The inscription reads VILNIUS LIETUVOS SOSTINE, meaning "Vilnius, Capital of Lithuania." At the bottom is Vytis (the knight), Lithuania's national emblem, and the anniversary dates, MCCCXXIII—MCMXXIII (1323-1923).

In 1927 Lithuania issued a medal commemorating the regaining of Klaipeda in 1923 after a bout of boundary feuding and four years under Allied control.

REGAINING KLAIPEDA

Front: Shown is a Lithuanian of the Klaipeda district (right) calling to arms a volunteer of independent Lithuania (left). The center depicts the defender of Lithuania receiving a sword from a patriotic woman, with the city in the background. Surrounding this is the inscription, KAS MUSŲ KOVA ĮGYSIM, which translates "that which is

ours we shall fight to retain." In the left oval is the Vytis emblem, opposite is the coat-of-arms of the city.

The bottom contains a sword pointed upward, with the words, I—9 KLAIPEDA 1923, referring to January 9, 1923, when the call for help went out. A wreath of oak leaves surrounds the design, and the emblem of the Lithuanian National Guard, the double-barred cross, appears above.

Back: Shown is Klaipeda after reunification. Major Lithuania (left) joins hands with Minor Lithuania (right), representing unity of the land and waters of Lithuania. In the center, the defender

has returned, and is being bestowed with the laurel wreath of victory and honor. At the bottom is a downward pointing sword with the inscription I—19 KLAIPEDA 1923, signifying the day of the insurrection.

Below are twigs from the Lithuanian national flower, the *ruta* (rue). In the left oval is a sailboat, symbolic of the recreation of the area; opposite is placed a rake and plow, symbolic of the industry and agriculture of the area.

At the top of the medal is the Order of the Cross of Vytis, Lithuania's highest military order for honorable service at that time. The legend reads IŠKOVOTA—MYLĖT MOKĖSIM, which means "that which we have regained, we will know how to cherish." Rimša later issued another version of the medal with the inscription AMŽIUS BUDĖJĖ LAISVĖ LAIMĖJOM, which translates "having waited for ages, we won freedom." The front of the later version bears the inscription VADOKIS PATS, IR BŪSI LAISVAS, which means "save yourself, and you will be free."

Another medal honors the 20th anniversary of the Congress of Vilnius, which had taken place in 1905, while under Russian rule. The 2000-member Congress headed by Dr. Jonas Basanavičius resolved that the Czar was the enemy of Lithuania, that Lithuania should be

autonomous, and that the Lithuanian language and culture should reign supreme in the country. Elections were held ousting Russian officials . . . but only for a short time.

CONGRESS OF VILNIUS

Front: The design focuses on the outline of the city of Vilnius, with the Hill of Gediminas in the background. The inscription reads, DIDYSIS VILNIAUS SEIMAS, which means "the great Congress of Vilnius." At the top is a phrase from the Lithuanian national anthem: IŠ PRAEITIES TAVO SŪNUS TE STIPRYBĘ SEMIA, which translates "may your sons draw strength from the past."

Back: At the top is the date 1925. Depicted is independent Lithuania standing before her throne, holding a banner with the national emblem Vytis. The chain of slavery is at her feet, and the lion at her side represents strength. Her left arm rests upon a shield with the double-barred cross, the emblem of the Lithuanian National Guard (Lietuvos Šaulių Sąjunga), and bears the initials, L.S.S.

In his early years Rimša lived and worked in Vilnius. In 1920 a military invasion of Lithuania by Poland and the occupation of Vilnius by Polish troops forced Rimša to flee the city. His studio was lost and a lasting bitterness toward Poland was implanted in his heart, a feeling that was reflected in his subsequent medallic work. The artist reportedly had a stuttering problem and consequently talked very little. But, when the subject of the Polish occupation of Lithuania's capital came up, he swiftly became eloquent and expert on the subject. In protest of the Polish occupation of Vilnius several anti-Polish medals were issued.

VILNIUS 1323/1920

Front: The design focuses on the Lithuanian "Iron Wolf" (Geležinis Vilkas), the legendary animal associated with the founding of the capital city. A close examination reveals intricate details on the animal, typical of Rimša's styling. The lines of the medal all come to a point on the animal's right front leg where a dot signifies the center of the medal. According to tradition, Grand Duke Gediminas was hunting one day in the forests of Lithuania, and in a dream saw an iron wolf standing on a hillside howling as though it were possessed of a hundred wolves within itself. Upon awakening, Gediminas told of his dream to the

pagan high priest Lizdeika, who interpreted the dream as follows:

The hill is the spot on which a large city will be built. The wolf signifies that the glory of this city will be heard throughout the world.

The interpretation of this dream pleased Gediminas, and he built his castle on that hill, establishing the city of Vilnius.

The background of this medal features the immense castle of Gediminas. The scene depicted here is a reflection of Vilnius in all of its glory. Three birds soar majestically to the left of the wolf. A shining sun signifies the rising of the Lithuanian nation. The top inscription reads VILNIUS 1323. At the base of the castle are the words TAIP GEDIMINAS SAPNAVO in stylized lettering, meaning "this was Gediminas's dream." Surrounding the sides is an oak/acorn wreath, a symbol of strength and endurance. At the bottom is the Lithuanian national emblem Vytis, with rays protruding outward.

At the ten o'clock position appears the signature of Rimša.

Back: In contrast with the front, the scene depicts Vilnius in 1920 after it was seized by Poland. At the base of the castle ruins is inscribed TAIP GEDIMINAS NESAPNAVO, which means "this was not Gediminas' dream." The center is dominated by a large pig furiously devouring the Lithuanian flag. The collar of the pig is adorned with Polish military symbols. The pig is wearing a military-style hat, representing the treaty violation and method used to seize the city. To the left, instead of three birds, hover three bats, signifying the evilness of the pig's presence. The legend reads VILNIUS 1920. The sun has been replaced by a dark moon, and the design is surrounded by a wreath of thistles and thorns. At the bottom is the coat-of-arms of Vilnius.

Another medal resurrects the national conflict between the Lithuanians and Poles that has existed for centuries.

UNITY AND WAR

Front: Depicted is the Lithuanian 3 grasis coin of 1565, minted during the reign of Grand Duke Sigismund August. This coin was an international embarrassment to the Poles, and a strong expression of Lithuanian autonomy. On this coin, in

Latin, is the biting sentence from the Psalm of David: QUI HABITAT IN COELIS IRRIDEBIT EOS (Psalm 2:4), which means "He who sits in the heavens laughs at them." This passage was purposely included on the coin as a response to Polish clamor about Lithuanian coins having twenty percent more intrinsic value than their Polish counterparts, and to Polish protest over placing Lithuanian symbols and inscriptions in prominent positions on coins minted in Vilnius, as opposed to Polish symbols.

Jonas K. Karys, director of the Lithuanian Mint from 1936-1939 wrote: "So the leadership of the Mint and eminent Lithuanians standing in back of it in Vilnius, on at least one occasion gave the Poles what was coming to them."

The image of the coin appears in the center of the medal. At the top of the medal is a favorite Polish proverb WOLNI Z WOLNYMI: ROWNI ROWNYMI, which translates "the free with the free, equals with equals." This phrase was used by the Poles as a pretext to subjugating the Lithuanian nation throughout the centuries. Accordingly, the phrase is separated by a mask, signifying the hypocrisy of the Polish words.

At the bottom is shown a dog and cat, which represent the incompatibility of the union. The word UNIJA appears at the very bottom on the edge. To the left in an oval space is found the Polish eagle; opposite is the Lithuanian emblem, Vytis.

Back: Entitled KOVA (war) on the bottom rim, this scene depicts Vytis in combat with the Polish eagle. It is the prophecy of the minters of 1565 fulfilled. The dog and cat, represented only by the heads on the side rims, are far apart. The incompatibility reflects the fact that the Poles and Lithuanians are in no way ethnically related, since the Poles are Slavic and Lithuanians are Baltic. Rimša's signature appears at the three o'clock position, and the date 1925 appears at the two o'clock position.

Reports were coming to Lithuania almost daily about Poland's assault on the Lithuanians in Vilnius. Particularly upset after hearing about the persecution of Lithuanian school children who remained true to their heritage,

LITHUANIAN DAYS, 1984, MARCH

Rimša designed a medal in 1925 with the specious title "Union Desired."

UNION DESIRED

Front: Entitled UNIJOS NORI (Union Desired), this extremely grotesque theme represents a naked and prostitute Poland offering herself forcibly to a fleeing Lithuanian male in national costume. Rimša's signature and the date 1925 are located at the two o'clock position. This same scene was also circulated on postcards produced by Rimša.

Back: Depicted is the Union rejected, with Poland exterminating all that is Lithuanian in Vilnius. In 1925, the Polish occupational regime began an assault on Lithuanian school children for their outspoken nationalism. As a protest, Rimša graphically portrayed a deranged Polish figure devouring innocent Lithuanian school children in front of the famous Cathedral of Vilnius. The children are shown fleeing from the Polish terror.

The legend reads NUO MARO BADO UGNIES IR NUO LENKŲ UNIJOS IŠGELBĖK MUS VIEŠPATIE, which translates "from pestilence, famine, fire and union with Poland, Deliver us O Lord!"

(To Be Continued)

LITHUANIA IN PHILATELY (32)

by Antanas Bernotas

Darius and Girėnas

In 1983, Lithuanians living all over the world commemorated the American-Lithuanian Trans-Atlantic flight by Darius and Girėnas on the 50th anniversary of their ill-fated flight to Kaunas in 1933.

Steponas Darius, in childhood Darašius, was born in Lithuania, district of Tauragė, in 1897. In 1907, his family immigrated to the U.S. and settled in New Jersey where he studied engineering at Lane Junior College. During World War I, he served with the U.S. forces in France. After his discharge from the Army, he returned to the U.S. and volunteered with some other American-Lithuanians to go to Lithuania and fight for its freedom against Bolsheviks and Poles. In Lithuania in 1921 he finished military school and was transferred to the Air Force where he served until 1927 when he retired as an Air Force captain and came back to America.

Stasys Girėnas was also born in Lithuania, district of Raseiniai, in 1895. His family immigrated to America in 1910. He served as an aviation mechanic in World War I. In 1923, he already owned his own private plane and in 1924 he became a professional pilot.

In later years, both aviators purchased a single-engine Bellanca for \$3,200 and got an idea to cross the Atlantic and fly to their native country of Lithuania. After a couple of years spent raising funds for the flight, both pilots decided to fly. Their fully loaded plane, LITUANICA, left Floyd Bennett field near New York early on the morning of July 15, 1933 and headed on a non-stop journey over the Atlantic Ocean to Kaunas, Lithuania, 4,900 miles away.

Despite adverse winds and no special equipment for such a long flight, they managed to cross the Atlantic and Western Europe. But after this historic 4,500-mile flight, their plane crashed for unknown reasons 60 miles east of Berlin, Germany, the night of July 17, in the forest of Soldin, some 400 miles short of their destination, Kaunas, killing both aviators.

Thousands of Kaunas's citizens, who waited in vain at the airport for their arrival, and the rest of Lithuania, hearing the bad news about the crash, fell into a deep sorrow. A couple of days after the crash, the bodies of the fliers arrived at their destination—Kaunas, along with a bag of mail that was carried on the flight. They were buried with great ceremony and both aviators were hailed by all Lithuanians as national heroes. Schools and streets were renamed after them, and the Lithuanian postal service on May 18, 1934, issued a set of six stamps commemorating their flight. In Soldin, Germany, at the crash site, a monument was erected. It still stands today and is cared for by the Lithuanians living in Poland. (The crash site Soldin is now under Polish administration.)

Here in the U.S., the Lithuanian Philatelic societies of Chicago, Ill. and of Toronto, Canada, printed special envelopes in honor of the 50th anniversary of Darius and Girėnas' flight. In Soviet Lithuania, special envelopes and postcards, showing both fliers and their route over the Atlantic, were also printed and film was made, which reportedly is of great interest. Here in the U.S., American-Lithuanians have requested U.S. postal authorities to honor Darius and Girėnas on a commemorative stamp, but without success as yet.

For illustrations we present two stamps, issued by Lithuania in 1934:

1. 20c with portrait of both aviators.
20 centų—abu lakūnai Darius ir Girėnas.

2. 40c—LITUANICA over Atlantic enroute to Kaunas.
40c.—Lituanica virš Atlanto pakeliui į Kauną.

The Malpractice of Politics

In 1945 the one-worlder quarterly *Foreign Affairs* published a policy-setting article signed by "Mr. X." Author (George Kennan) proposed the policy of "containment."

He convinced our unelected rulers, to quote Barry Goldwater, that, if the Soviets will get from us all they want, in 15 years they'll become just like us. Exactly 15 years later, in 1960, Khrushchev placed Red rockets in Cuba.

Thanks to obligingly yapping mass-media puppies, Kennan still is being presented as one of the "experts" on foreign affairs, alongside similar "experts" like Warnke, Kissinger, McBundy, Rostow from the Council on Foreign Relations stables.

The latest example is the Dec. 11 column by Nicholas Von Hoffman where he proposes Kennan as the person "to teach us" something useful about U.S.A.-U.S.S.R. relations.

I agree with Dr. Kennan, although not the way he meant it, that "some of our problems with them (Soviets) are of our own making."

At least the main problem — their military threat — most certainly is. And Kennan is one of the architects of our disastrous policy of appeasement and financing of the Soviet military might. "Doctors" like Kennan should be put on trial, at least for the malpractice of politics.

VILIUS BRAZENAS
Bonita Springs

(Ft. Myers, FL, NEWS-PRESS, Dec. 23, 1983)

S. DARIUS ir S. GIRĖNAS

Nazi Hunting — With Guidance From the KGB

IN ITS PUBLICIZED campaign to run down Nazi war criminals, who lied their way into the United States, the Department of Justice has apparently not been above fraternal collaboration with the KGB. Evidence is accumulating that this devil's bargain — between federal prosecutors and Soviet secret police — may have produced more than one horrible miscarriage of justice.

A pending case is that of John Demjanjuk, 63-year-old worker at the Ford Motor Co. plant outside Cleveland. Stripped of his citizenship, his reputation, his savings, Mr. Demjanjuk faces deportation to Israel for war crimes against European Jews.

According to his attorney, John J. Gill, however, with whom this writer spoke Monday, Mr. Demjanjuk was a Ukrainian soldier, wounded and captured by the Germans in the Crimea and forced into a labor gang building barracks for construction workers. He was never at Treblinka, Mr. Gill contends. The "eyewitnesses" who identified him as Ivan the Terrible did so from a photostat of a Treblinka I.D. card that appears a patent forgery produced for U.S. courts by the KGB. One official expert on Nazi records, who has seen hundreds of documents from Treblinka, claims never to have seen one similar to that produced from the official records of the U.S.S.R. Mr. Demjanjuk's hearing, in two months, should bring the national press.

What causes concern over the Demjanjuk case is not only the pivotal supporting role of the KGB; it is the less-than-unblemished record

of the Nazi-hunting OSI.

One recalls, for example, OSI's airtight case against Frank Walus, said to be the notorious Gestapo trooper who was the beast of Kielce, Poland. According to a dozen "eyewitnesses," produced by the OSI here and in Israel, Mr. Walus took a personal hand in atrocities committed against Jewish men, women and children in his hometown in Poland. Stripped of his savings and citizenship, Mr. Walus was fingered personally as a war criminal by famed Nazi-hunter Simon Wiesenthal; was the target of a press witchhunt . . . "Nazi Jew Killer Living on SW Side," screamed one headline in the *Chicago Daily News*; was subjected to the almost un-American courtroom behavior of federal Judge Julius Hoffman.

Convicted of war crimes, Mr. Walus eventually saw his case quietly thrown out — after six years — when his attorney, traveling to Germany, proved: (a) At age 17, Frank Walus had been taken from Poland to Germany as a farm laborer. (b) That he had never been back to Poland during the war. (c) That at 5 feet 4 inches he was two inches too short for the Gestapo. (d) That, as a Pole, he did not even qualify for the all-German elite SS unit to which he was supposed to belong. (e) That the eyewitnesses remembered him as "Frank Walus," even though Mr. Walus, who was born Franciszek, did not change his first name to Frank until he arrived in the United States.

TWO MONTHS ago, New Jersey federal Judge Dickinson Debevoise threw out another

of the OSI's cases, this one against 67-year-old Juozas Kungys, a naturalized citizen who had been a Lithuanian resistance fighter against the Nazis. Soviet witnesses upon whom OSI relied to portray Mr. Kungys as a war criminal, were, the judge declared, themselves potential war criminals under the control of the KGB, whose testimony had been "prepared" by the KGB.

According to veteran Washington journalist Warren Rogers, there have been other cases where Justice was provided with KGB fabrications and forgeries, to destroy staunch anti-communist emigres from Eastern Europe by smearing them as war criminals.

"Two former cases that never went anywhere involved the Ukrainian dissident hero Valentyn Moroz, now in U.S. asylum after long imprisonment and torture in the Soviet Union, and George Shimko, another Ukrainian refugee who became a member of the Canadian parliament. At the time the KGB said they were war criminals, Moroz was 11 years old and Shimko was 8."

From *Izvestia* of last February, we know the Soviet motivation in having "collaborated" with Justice against Kungys et al.

If incriminating evidence acquired by FBI agents before an exact warrant has been obtained is automatically "tainted," why is not any evidence produced by the Soviet KGB against naturalized American citizens who are sworn enemies of the Soviet state equally considered "tainted" by the U.S. Department of Justice?

(From the *Washington Times*, Dec. 1, 1983)

Released — But Not Free

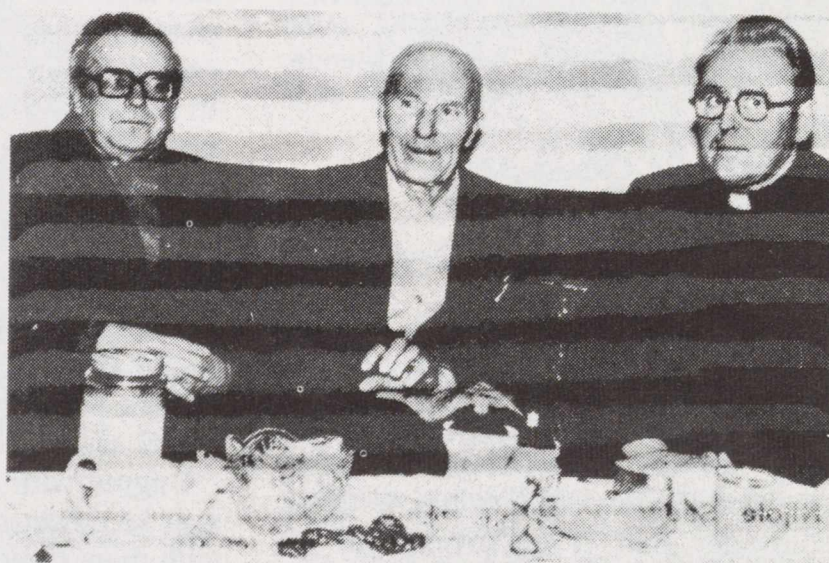
Former Lithuanian schoolteacher Petras Paulaitis (79) has survived 35 years in Soviet prisons and is back in his native country (pictured above). However, Paulaitis is banned from leaving the city limits of Kretinga, is confined to his quarters from 9 p.m. to 9 a.m. and has to register with the police every Sunday.

Persecuted by the Nazis as well as by the Russians, Petras became a living legend amongst his fellow prisoners. His moral strength, clear mind and human compassion won him many friends.

On the eve of Petras' release from Soviet labor camp, KGB agents asked him to admit his guilt. "My only guilt is that I am the son of a small nation — a nation that was unable to defend itself from the Russian army of occupation," Paulaitis replied.

He was removed from labor camp secretly, so that he could not say

farewell to his fellow prisoners. Paulaitis' friends in Lithuania were threatened with court action if they organized any meetings to welcome him back.

Nevertheless, two members of the Catholic Committee for Defense of Believers' Rights, Fr. Vincas Velavičius (left) and Fr. Alfonsas Svarinskas (right) met with the gulag veteran on November 4, 1982. Two months later, Fr. Svarinskas was arrested and sentenced to seven years' imprisonment, to be followed by three years in exile.

Send a letter of encouragement to this unforgettable man today: Lietuva, KRETINGA, Vytauto 90, Paulaitis Petras, USSR.

(From *BALTIC NEWS*, Sept., 1983)

“Peace” Campaign in Lithuania Brims Over With Lies

The “peace festival” is in high gear in Lithuania. The CP apparatus is dutifully pulling out all the stops in the Moscow-orchestrated extravaganza, as groups of writers, students, workers recite the slogans about the Kremlin’s “profound love of peace” and about the “dastardly imperialists” who are “dragging the world down to a nuclear abyss.”

The quotient of mendacity in this involuntary exercise is as high as the level of radioactivity after a nuclear explosion. In one case, for example, the writer Mykolas Sluckis, a frequent participant in U.S.-U.S.S.R. cultural exchanges, kept a perfectly straight face while telling the audience of a literary “peace meeting” that “fighters for peace” in America are taking “very dangerous risks” when they demonstrate for peace—“they may lose their jobs and they risk the future of their children.” This he stated at the time when members of the unofficial peace movement in the USSR are being herded into prisons or psychiatric hospitals . . .

In an article published in the September 1983 issue of the Lithuanian CP monthly *Komunistas*, V. Savickaitė reminds the educators how important it is to have a distinct image of the “enemy of socialism” in the

Lithuanian textbooks. She quotes approvingly from a study by M. A. Terenti *Sovetskaya pedagogika*, 1981, No. 4), who asks: “How can we inculcate hatred of the ‘enemies of socialism’ if the textbooks have no portrait of such an enemy?” According to Soviet terminology, an “enemy of socialism” in Lithuania is anyone who defends human rights, protests against Russification, insists that Lithuania should be able to exercise its right to self-determination, or criticizes Moscow’s imperialism. An “enemy of socialism” abroad is anyone, including socialists and even communists, who criticizes Moscow’s actions. As Terenti describes it, “hatred of the enemies of socialism is an integral part of ‘Soviet patriotism.’”

V. Savickytė further emphasizes the importance for young Lithuanians of the “military patriotic education” in schools. Obviously a Soviet woman profoundly enamored of peace, she further proposes that even the littlest ones, just as in Mussolini’s Italy, should prepare for war by playing military games: “Pioneers willingly participate in the activities of their young friends in the Soviet army . . .” Young people must practice marching to the sound of the Soviet military drums outside the school walls. They are urged to take part in military-athletic activity and to join in the military game called “The Eaglet.”

A similar theme is sounded in an article, “The Military-Patriotic Education of Young People,” by Major-General V. Mickevičius,

who trumpets about military games, military-athletic competitions, contacts with military units, etc. The major-general mentions in passing, that so far **118 monuments** have been built in Lithuania in honor of the Soviet occupation army.

The entire exercise in hypocrisy is a vivid reminder of the Stalin era. The Great Leader may be dead, but his spirit, like a radioactive cloud, hovers above the counterfeit slogans of peace, manufactured by a clique of militarists.

(Adapted from ELTA, January 1984)

The day when the Purger’s Purger was purged

By GEORGE EGRI

YOUNG READERS who cannot recall events of 30 years ago will probably wonder why an insignificant body of water like the Bering Sea, receives four-and-a-half pages worth of attention in the second volume of the Great Soviet Encyclopedia.

The explanation is as simple as it is surprising: the Bering Sea entry was placed into the 1952 edition by special arrangement and from then on, printed regularly in subsequent editions. The Bering Sea entry has swallowed Lavrenti Pavlovich Beria, former chief of the secret police, executed in 1953.

If this is not quite clear, the reader is urged to read or re-read Orwell’s **1984** in which the author tells how history is being rewritten almost daily and how names of fallen people disappear from the press, registers and memory. It is fair to recognize the Soviet’s superiority in this matter as the Beria case supercedes Orwell’s artistic imagination by far.

In the Soviet Union it has been a matter of official record to keep tab on persons and institutions who own a set of the Great Soviet Encyclopedia, all 32 volumes of it. In December 1953, the proud owners received a letter to the effect that those in possession of a set please take volume II and cut out pages 173-176 with scissors, razor or knife so that no more than about half an inch of paper remains inside the page. Kindly take the enclosed four pages on the Bering Sea and paste them in to replace other pages that had been printed and placed there by mistake.

Only Western librarians were surprised. In the USSR, everybody shrugged, took their razors and, with the help of a little glue, they committed Lavrenti Beria, former chief of the GPU, NKVD and commissar in charge of the first Russian atom bomb project, to eternal oblivion.

It isn’t right. Beria is a person not to be forgotten. To the contrary. Considering that Stalin was probably the bloodiest dictator in history, Beria must be credited with the bloodiest executioner title. That’s quite a feat in a century where the runners-up include Himmler, Eichmann and the like and in which his predecessors counted such illustrious murderers as Djerdzinsky, Jeshov and Jagoda among their ranks.

(From *SPEAK UP*, Nov.-Dec., 1983)

Village in Upper Lithuania, painting by Česlova Januš, commissioned by J. Andrius of Santa Monica, Calif.

Aukštaitijos kaimas. Dail. Česlova Janušo nutapytas paveikslas. Paveikslą užsakė pulk. Juozas Andrius iš Santa Monikos, Calif. Nuotr. L. Tamošaičio

GARBĖS PRENUMERATOS

Irena, A. Aižinai, Chicago, IL
Rasa Andrews, Vacaville, CA
P. Aras, Santa Monica, CA
V. F. Backus, San Gabriel, CA
Ed. Balceris, Sta. Monica, CA
Inž. Peter Beltran,
L. Baltrėnas, Los Angeles, CA
V. Barkus, Omaha, Nebraska
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
John W. Bernotavicz
E. Bobelis, W. Hartford, CT
Rev. A. Bertašius, El Paso, TX
Dr. K. C. Bobelis, St. Petersburg, FL
Juozas Briedis, West Bloomfield, MI
R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA
Inž. V. Čekanauskas, garbės konsulas,
Los Angeles, CA
R. Cibas, Sydney, Australia
Rev. V. M. Cucuras, Providence, RI
John Čiurionis, PA
A. Daukantas, Santa Monica, CA
Vysk. A. Deksnys, Vokietija
Dr. A. M. Devenis, Long Beach, CA
Inž. Algis Didžiulis, Bogota,
Colombia
A. Dičius, Santa Monica, CA
Vincas Dovydaitis, San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
P. Duda, Chicago, IL
J. Dženkaitis, Glendale, CA
East Cambridge Branch Library, MA
A. Galdikas, Brentwood, CA
P. Gauronskas, Santa Monica, CA
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA
J. Girevičius, Ont., Canada
P. Gruodis, Chicago, IL
Paul Gylis, Olympia, WA
Jakomas, J., Australija
Inž. Algis Jonynas, Pacific
Palisades, CA
E. ir L. Jarašūnai, Santa
Monica, CA
A. Jakštas, Australija
R. Janowska, Norristown, PA
E. Jonušas, Omaha, Nebraska
Dr. J. Jurgilas, Rancho Sta Fe, CA
P. Karosas, New Britain, CT
Kazys Karuža, Los Angeles, CA
Dr. J. S. Kriaučiūnas, Putnam, CT
A. Kudirka, Ormous Beach, FL
H. V. Kulber, Brooklyn, NY
Jonas Kutra, Sta. Monica, CA
Dr. Šarūnas Karuža, Los Angeles, CA
St. Keteriauskas, Los Angeles, CA
Mrs. Isab. Kirk, San Leandro, CA
Dr. Alf. Kontvis, CA
Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
C. A. Laucius, Chicago, IL
L. Lengnikas, Hamilton, Canada
J. Levickas, Palos Park, IL
G.T. Levinskas, Creke Casur, MD
M. Lietuvnikas, Orlando, FL
K. Majauskas, Chicago, IL
Dr. V. McCleris, Livonia, MI
F. Masaitis, La Mirada, CA
B. Maskeliūnas, Toronto, Canada
Inž. Vacl. Mažeika, Park Ridge, IL
Inž. A. ir L. Mažeikos, Marina
del Rey, CA
A. Mažulis, Santa Monica, CA
A. Merkelis, Great Neck, NY
Ign. Medziukas, Los Angeles, CA
A. Mikalajūnas, Sta Monica, CA
Dr. V. Mileris, Livonia, PA

A. Milius, Santa Monica, CA
A. Mingėla, Hamilton, Canada
A. Musteikis, Fallon, NE
M.L. Namikai, M.D., Glendora, CA
A. Naudžiūnas, Boston, MA
Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
Vladas Pažiūra, Anaheim, CA
F. Petrauskas, Syracuse, NY
J. Petrikonis M.D., Woodbine, IA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
P. Pranis, Vista, CA
Rev. K. Pugevičius, Brooklyn, NY
R. V. Prasčiūnas, Westhilss, CA
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, NY
Inž. Juoz. Rasys, Cambridge, MA
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, NM
G. W. Radvenis, 1326 McCollum St.,
Los Angeles, CA
Kun. V. Radvina, Clover Valley, CA
Rev. A. L. Rubšys, Manhattan, NY
A. Rugys, Lantana, FL
V. Raulinaitis, M.D., Santa
Monica, CA
K. R. Razauskas, Dearborn Heights, MI
J. V. Roland, San Francisco, CA
Kun. Paul Sabulis, Waterbury, CT
O. C. Šadeika, Farmington Hills, MI
J. B. Sabal, Cleveland, OH
M. Šarauskas, Winnipeg, Canada
Wm. R. Savage, Reno, NV
M. R. Shalins, Woodhaven, NY
A. Sinkys, Santa Monica, CA
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, CA
Dr. J. Skirgaudas, La Jolla, CA
Dr. V. Skirgaila, Rancho Palos
Verdes, CA
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, MI
S. Šližys, Dearborn Heights, MI
Dr. D. Surantas, Rockford, IL
J. Švedas, Cicero, IL
Inž. J. Talandis
V. Tamošiūnas, Detroit, MI
B. Tiskus, Collinsville, IL
K. Trečiokas, NJ
J. Truškauskas, Los Angeles, CA
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
V. Urbonas, St. Petersburg
Beach, FL
A. Uždavins, Canton, MI
Inž. V. Vidugiris, Palos Verdes, CA
V. Urbaitis, Mayfield Heights, OH
A. Vakselis, Richmond Hills, NY
Dr. Valiska, Montreal, Canada
Dr. J. K. Valiūnas, New Rochelle, NY
Juozas Vitėnas, Washington, D.C.

★

AUKOS

Aukos po \$15—
E. Josinis
Aukos po \$11—
J. Dičius
Aukos po \$10—
K. Bačkauskas, L. Oksas
Auka po \$8—
R. Michalauskas
Aukos po \$5—
K. Aukštkalnis, M. Banioni, S. A.
Valis, G. Penney, J. Jakomis
Auka po \$4—
J. Kloris

Auka po \$2—
B. Balčiūnienė
Labai ačiū už parėmimą L.D.

žurnalo.

A. Skirius, leidėjas

BALTIC BAKERY

JUOZAS ir ALDONA ANKAI—savininkai

4627 S. Hermitage, Chicago, IL 60609 —Telef. (212) LA 3-1510

— ir —

2616 W. 69th St., Chicago, IL 60629—Telef. (312) 737-6734

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

PRAŠOME!

Pagal savo išgales aukoti **TAUTOS FONDUI**

savo uždaviniams vykdyti **Lietuvos Laisvės Išdūi**—laisvajai Lietuvai padėti atsistatyti, 6-šiomis kalbomis **ELTOS** informacijoms leisti, radijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kaliniams gelbėti.

Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamente įrašyti:

Non-profit, Tax Exempt Corporation
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION
P.O. Box 21073, Woodhaven, NY 11421

Simon Travel
nauju pavadinimu

AUDRA TRAVEL

kviečia keliauti kartu

11 DIENŲ LIETUVOJE!!!

Gegužės 15

Rugsėjo 4

13 DIENŲ SU GIMINĖMIS!!!

Gegužės 21	Liepos 4	Rugpjūčio 9
Gegužės 29	Liepos 12	Spalio 2
Birželio 27	Liepos 26	Gruodžio 19

VIENOS SAVAITĖS ➤ Gegužės 21 Rugsėjo 10
Liepos 10 Spalio 2

*Skridimai numatyti patogiomis prancūzų ir suomių oro linijomis.
Kelionės lydimos patyrusių palydovų.*

Mūsų įstaigoje jūs gausite geriausią patarnavimą:

- sutvarkant dokumentus iškvietimams
- nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje
- tarpininkaujant bei suteikiant ypač gerą finansinę paramą, greitą ir labai naudingą giminėms Lietuvoje palikimų sutvarkymą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas

Smulkesnių žinių teiraukitės nauju adresu:
1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872
Savininkė — Audronė Našlėnaitė-Simon

LIETUVIŲ DIENOS
Žurnalo ir knygų
PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininko" adm-ja
So Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis
"Gifts International," "Parama"
"Marginal"
Cleveland, Ohio — J. Zilionis
Detroit, Mich. — St. Anthony's Parish
Library
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Putnam, Conn. — Immaculate Conception
Convent
Rochester, N.Y. — A. Sabalis
Waterbury, Conn. — "Spauda"
Woodhaven, N.Y. — "Romuva"

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda — F. Sodaitis
Glen Osmond, S. A.
Milren, S.A. — J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas,
St. Prapapas
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish
Library)

AMERIKOS BALSAS
(VOICE OF AMERICA)

Rytinė laida 6 val. 15 min. ryto Lietuvos
laiku (10:15 vakaro Vašingtone) 31, 38, 42 ir
49 metrų bangomis.
Pirmoji vakarinė laida 18 val. vakaro Lietuvos
laiku (10 val. ryto Vašingtone) 20, 25 ir 31
metrų bangomis.
Antroji vakarinė laida 20 val. vakaro Lietuvos
laiku (12 val. vidurdienį Vašingtone) 14, 15,
20 ir 25 metrų bangomis.
Šie laikai vasaros metu. Žiemos metu tiek
Lietuvoje, tiek Vašingtone reikia laikrodį at-
sukti vieną valandą.

VOICE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

THE BATTLE OF GRUNWALD

Liberal English translation with prologue and
epilogue by J. J. Bielskis. From the adapted
version of the original in Russian by Ivan K.
Sokolnikov. An historical novel of the Battle
in 1410 with the Teutonic Knights. 160 pp.
and XXXI footnotes. Los Angeles, 1963.
Price—\$3.00 Hard Cover \$4.00
plus \$1.00 postage

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029
(213) 664-2919

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMOS

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.

Kleiva Rūta Vidžlūnienė, pirmininkė

Programų Koordinatorius
HENRIKAS BAJALIS
207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel.: (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima sekmadienio popietėmis 3:15-4:00
WBMD—740 Kilocycles
Šios programos vedėjai:
Albert J. Juškus—4515 Wilmslow Rd.
Baltimore, MD 21210 Tel. 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, MD 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo Valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
9:10-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: (617) 586-7209

LIETUVIŲ RADIOJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama Stepono ir Valentinos Minkų
girdima sekmadieniais 8:00 iki 8:45 ryto
Boston, Mass.—WLYN—1360 bangos AM
programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika,
dainos ir Magdutės pasaka.
Taipgi pas mus gaunamas "L.D." žurnalas,
ir didelis pasirinkimas lietuviškų knygų,
plokštelių ir lietuviškų suvenirų.
502 E. Broadway, So. Boston, MA 02127
Telefonas: 268-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Radijo Šeima
7 Programos savaitėje
šeštadieniais ir sekmadieniais nuo
8:30 val. ryto iki 9:30 val. ryto
Visos programos iš WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos
WOPA, 1490 AM banga
7159 S. Maplewood, Chicago, IL 60629
Tel.: 778-5374

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, IL 60629
Phone: 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų programa
kas šeštadienį 12:30 p.p.
11110 AM banga, WTIS stotis
veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, IL 60629
Telefonas (312) 778-5374
Atstovas St. Petersburg—K. Kleiva
Tel.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI

Isteigta 1949
Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 m
Vedėjas—Juozas Stempužis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas: (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas—Lithuanian Voice
WCAR—1090 BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef.: 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIOJO VALANDA
1011 W. Huron, Pontiac, MI 48054
WPON—1460 AM

Pirmadienį ir trečiadienį nuo 2 iki 3 p.p.
Penktadienį nuo 6-7 val. vak.

Programos ved. Algis Zapareckas
Bendradarbiai: Ant. Zaporackas, Algis
Lapšys, Edv. Skiotys, Violeta Abariūtė
4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072
Tel.: 549-1982

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM

Kiekvieną sekm. 4:30-5:30 val. p.p.

Programos vedėjas A. Dragūnevičius

Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Longinas Kapeckas

273 Victoria Rd., Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ radijo valanda
girdima kas penkt. iš WEVD stoties
New Yorke, nuo 10-11 v.v. 97.9 FM banga
Taip pat klausykite "Music of Lithuania"
programos kas sekm. nuo 2:05 iki 3:00
val. p.p. iš Seton Hall Universiteto stoties
89.5 FM — banga

Direktorius — Dr. Jokubas J. Stukas

234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel.: (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki
10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS

917-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Pennsylvania

Pittsburgh, PA — WPIT—730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
PROGRAMOS VEDĖJAI:
Povilas ir Gertrude Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK

LIETUVIŠKA RADIOJO PROGRAMA
"LEISKIT Į TĖVYNĘ"
Lithuanian Broadcasting SPA

Girdima sekmadieniais 7:00-7:30 val. ryte iš
KXOW radijo stoties, 1420 AM banga.

vedėja ir pranešėja
Salomėja Šmaizienė

204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71913
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, NEW YORK

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
stotis WZZI-FM 91.5 mc

IŠLAIKO LIETUVIŲ RADIOJO KLUBAS

Klubo valdyba: Al Gečas, pirm., R. Kiršteinis,
vicepirm., J. Krokytė, sekr., Rūta Ilgūnaitė,
įzd., L. Laukaitienė, narė
320 Duman St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės radijo valanda

"LIETUVOS PRISIMINIMAI"

Sekmadieniais nuo 8:00 iki 8:45 v. ryto
WWCO — 1240 AM

Vedėjas: ANTANAS PALIULIS

33 Chipman St., Waterbury, CT 06708
tel.: (203) 756-1874

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.
CFMB stotis — Banga 1410

Programos vedėjas L. Stankevičius

1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q., Canada
Telefonas: 669-8834

ROMA, ITALIJA

ROMOS RADIJAS

Transliuojamas kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis

Vedėjas: Dr. J. Gallius
Circonvallazione Nomentana 162

VATIKANAS, ITALIJA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad, rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: Kun. V. Kaziūnas

Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

Prašome atnaujinti
"Lietuvių Dienų" prenumeratą
1984 metams

Prenumeratos kaina:
JAV — \$20.00

Adresas:
LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90029
Telefonas (213) 664-2919

"Baptism of Christ", sculpture created by well known Lithuanian sculptor Ramojus Mozoliauskas, now residing in Chicago, Illinois.